

„Primorec“

izhaja vsakih štirinajst dni
vsak drugi torek in stane
po pošti ali na dom pošiljan
za celo leto **80 kr.**; za
tuje drž. več poštni stroški.

„Soča“ z „Gosp.
Listom“ in „Primor-
cem“ stane na leto 5 gld.
20 kr. — Uredništvo in
upravnništvo je v Gosposki
ulici št. 9

Primorec

Oglasi

se plačujejo za tristopno
petit-vrsto:

enkrat . . . 8 kr.
dvakrat . . . 14 „
trikrat . . . 18 „

večkrat po pogodbi.

Vsa plačila vrše se na-
prej. — Posamične številke
se prodajajo po 3 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik A. Gabršček. — Tiska „Goriška tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Josip Krmpotić).

K položaju v Ljubljani.

Ogledovanje po potresu poškodovanih hiš
vrši se po sedmih uradnih komisijah ter se upa,
da končajo delo v kratkem. Po dosedanjem komi-
sijskem izreku moralo se bode podreti
več hiš, mej katerimi je deželna bolnica na
Dunajski cesti, zatem hiše: Vilharjeva, Go-
rupova, Pogačnikova, Bartlova, Bučarjeva
„Matice Slovenske“ in še mnogo drugih,
najmanj pa 20% vseh ljubljanskih hiš. —
Stalni odsek obč. sveta ljubljanskega ima
vsak večer sejo. Ustanovil se je v Ljubljani
pomožni meščanski komité, kateremu je na
čelu dvorni svetnik dr. Račič. — V kuhinji
za silo v Trnovem skuhaajo na dan 2500
obedov, katere na petih mestih delijo. Hrana
je dobra. — Postavljanje barak gre hitro od
rok ter so jako pripravne. Ljudstvo se kar
trga za iste. — Ministerstvo notranjih poslov
je poslalo zopet dva inženirja v Ljubljano.

— Dunajski geolog prof. Sues preiskuje
ves potresni svet na Kranjskem ter je kon-
statoval, da se svet za Šmartno goro ni podal
in sesedel. — Minister notranjih poslov marki
Bacquehem pripeljal se je v soboto zjutraj
v Ljubljano, da se osebno prepriča o škodi,
katero je mestu priredil potres. Minister si
je natančno ogledal vse mesto, obiskal vse
javne in mnogo privatnih poslopij in opeto-
vano izrekel, da ni mislil, da je potres pro-
uzročil toliko škode. Z opoludnim vlakom
se je odpeljal zopet na Dunaj.

— Mestni svet ljubljanski
je imel 22. t. m. sejo, v kateri je razpravljaj,
kako pomoči Ljubljani. Mej ostalimi predla-
gala se je ustanovitev mestne stavbinske
banke, katera naj bi razpolagala s prispelimi
denarji. Ta banka bi bila podrejena občins-
skemu svetu; z njo bi upravljalo ravnatelj-
stvo izvoljeno v obč. svetovalstvu. V tem
zmislu je bilo predlagano: 1. Da se popra-
vijo po potresu povzročene škode ustanovi
se mestna stavbinska banka. 2. Imenuje se
provizoričen direktorij, ki naj se posvetuje o
organizaciji ter naj v 8 dneh predloži pra-
vila mestnemu svetu v odobrenje. 3. Magi-
stratu se naroča, da povabi v direktorij člane
ljubljanjskih hipotekarnih kreditnih zavodov.

Obč. svet. Hribar je omenjal, da bi
v tako važni zadevi kazalo sklicati enketo in
še le na temelju njenih sklepov naj se
store nadaljni koraki glede ustanovitve banke.
Predlog Hribarjev bil je soglasno vzprejet.

Obč. svet. Hribar stavi je zatem sledeči
nujni predlog: 1. Da se omogoči vzpostavit
vsled potresa skoro popolnoma razdejano
deželno stolno mesto Ljubljano, naprosi se vi-
soka c. kr. deželna vlada, da izposluje 25
letno davčno osvobodjenje za nova in vsa čez
polovico prezidana poslopja, ki se zidajo od
1. maja letos do 31. decembra 1899. leta.
2. Gospodu županu se naroča, da ta sklep
neutegoma naznani c. kr. deželnemu pred-
sedstvu. Vtemeljuje svoj predlog, naglašal je
predlagatelj, da mora država mestu našemu
priti na pomoč, drugače premnogi obnemo-
rejo pod težo bremen. Obč. svet. Ravi-
nihar nasvetuje, naj se deluje na to, da bi
se 15% popust od hišnega davka, ki je na-
menjen za popravilo hiš, zvišal v sedanjih
tužnih razmerah na 50%. Po nasvetu obč.
svet. Gogole odstopila sta se oba predloga
pravnemu odseku s pristavkom, da je tudi
za pobiranje davka izposlovati olajšav.

V seji dne 27. aprila je bil sprejet
sledeči predlog svetovalca Murnika: Sestavijo
naj se po vseh mestnih župnijah župnijski
odbori, obstoječi iz župnika, kaplana, okraj-
nega predstojnika in pet župljanov, katere
naprosi magistrat. Ta odbor bi imel namen,
sestaviti kolikor mogoče natančen kataster
podpore vrednih rodbin in posameznikov
ter ga predložiti osrednjemu odboru, ka-
teri naj se sestavi iz župana in štirih
članov občinskega sveta, dveh članov mest-
nega magistrata, jednega poslanca odseka za
uboge, jednega odposlanca kranjske hranil-
nice in iz načelnikov župnijskih odborov. C.
kr. deželna vlada se povabi, da v ta odbor
pošlje svojega odposlanca. Osrednji odbor
naj bi dovoljeval podpore, katere bi razde-
ljeval mestni magistrat.

— Lepa hiša banke „Slavije“ v Ljub-
ljani je zelo trpela; silno je poškodovana.
Vkljub temu je Ljubljana dobila od „Sla-
vije“ tudi denarno podporo.

— V Gorico je prišlo v ponedeljek
24. Uršulink. Njih samostan v Ljubljani je
takó razdejan, da ne morejo več prebivati
tamkaj. Dokler ne dobé v Ljubljani zopet
varnega zavetišča, ostanejo v Gorici.

— Topničarski bateriji pridete iz Ljub-
ljane v Gorico, ker je njih vojašnica silno
poškodovana.

— Nov sunek. Po večernem pos-
ledku se je v ponedeljek popoldne okolu
pete ure primeril nov sunek. Bil je precej
močan. Škode ni sicer napravil nikake, pač
pa je zbežal zopet ljudij, ki so se bili zadnje
dni nekoliko pomirili.

Pomoč prihaja.

K darilom, izkazanim že v današnji pri-
logi „Primorca“, prinašamo še sledeče glav-
nejše prispevke za ponesrečeno Ljubljano:
Fran Kalister v Trstu 2000 gld., nadvojvo-
dinja Adelgunda, vojvodinja Modenska 300
gld., goriška zastavljavnica in združena hranil-
nica 1000 gld., ljubljanski knezoškof za
popravo po potresu poškodovanih cerkvá na
Kranjskem 500 gld., nadvojvoda Karol Ludo-
vik 600 gld., bratje Guttmann na Dunaju 3000
gld., tvrdka Schröller sin na Dunaju 1000
gld., pomožni komité na Dunaju je nabral
že 32.386, „Neue frei Presse“ 11.673 gld.,
poljski klub 800 gld., hranilnica v Oberhol-
lebrunnu 1000 gld., občinski svet v Černo-
vicah 500 gld., občinski svet v Gradci 1000
gld., kartel avstrijskih producentov železa
5000 gld., hrvaška eskompna banka 500 gld.,
mariborski knezoškof 100 gld., marib. duhov-
niki 340 gld., tržaški škof dr. Glavina 100 gld.,
bančna tvrdka J. C. Mayer nabrala 1000 gld.,
nadvojvoda Salvator in soproga nadvoj-
vodinja Blanka v Zagrebu 100 gld., baro-
nica Schlehta na Dunaju 100 gld., odvetnik
dr. Ivan Rudolf v Konjicah nabral 345 gld.,
posojilnica v Ribnici 250, tovarnar Dambock
na Dunaju 200 gld., dr. Ignacij Kotnik v
Tolminu 100 gld., tovarna Lienhard v Wolfs-
bergu 100 gld., privatni učitelj Mlakar na
Dunaju nabral 1530 gld., mestni svet Kladno
na Češkem 100 gld., pekarski mojster Gruber
v Opatiji 100 gld., mesto Nimburg 100 gld.,
hranilno in posojilno društvo v Ptuji 200
gld., upravni svet banke „Slavije“ nabral
150 gld., mesto Varaždin 200 gld., deželni

odbor predarlski 200 gld., Tolminci in uradniki
102 gld., občna založna v Roudnici 100 gld.,
prva hrvaška štedionica v Zagrebu 1000 gld.,
tvrdka Frank & Sohne v Lincu 200 gld.,
trgovski prijatelji J. C. Mayera v Ljubljani
1000 gld., mestni svet Kutnogorski 100 gld.,
lekarnar Piccoli v Ljubljani 100 gld., „Živno-
stenska banka v Pragi“ 500 gld., rodbina
Dolschein v Postojini 100 gld., prva češko-
moravska tovarna za stroje v Pragi 200 gld.,
občanska založna v Karlinu 200 gld., grof
Rothkirch v Gradci 100 gld., prebivalci pen-
zije „Quisisana“ v Opatiji 252 gld., baron
Zirheimb v Mariboru 100 gld., „Wiener Lom-
bard-und Escomptebank 500 gld., trgovec
A. Gnezda v Zagrebu, nabral je 1120 gld.

Stolni kapitel v Djakovem 100 gld. —
„Osservatore Triestino“ je izkazal 1577 gld.
— Dr. Josip Scheiner v Pragi poslal 800
gld. kot čisti dobiček koncerta praškega So-
kola. — Slavjansko blagotvornično občestvo
v Petrogradu prvi prispevek 389 gld. 60 kr.

Tudi veliko število družih dobrotnikov
s prispevki izpod 100 gld. je izkazalo svoje
usmiljenje do ponesrečenih bratov v Ljub-
ljani. Ker nam prostor lista ne dovoljuje vse
prispevke natančno prinašati, opozarjamo na
„Slovenski Narod“, ki iste dnevoma in po
vrsti priobčuje.

Isto tako razna društva na Slovenskem
in Hrvaškem in drugod, kakor tudi gledišča
zunaj Avstrije, prizadevajo si pomoči Ljub-
ljani z raznimi vesellicami. Celó v Benetkah
nabirajo radodarne doneske.

— Pomožni komite na Dunaju je izdal
naslednji oklic, kateri so priobčili tudi vsi
dunajski listi: „Nepopisno gorje je zadelo
kranjsko stolno mesto in njega okolico. Na
velikonočno nedeljo, na dan miru in osre-
čujoče obljube za vse civilizovano človeštvo,
so silni zemeljski sunki pretresli nesrečno
Ljubljano do njenih temeljev in od tedaj se
tla v tem nesrečnem mestu še niso pomirila.
Nastala škoda znaša mnogo milijonov. Bede
v Ljubljani ni moči popisati.

Nje velikost se razvidi še najbolje iz
tega, da je skoro ni hiše v nesrečnem mestu,
ki bi ne bila resno poškodovana, in da danes,
polnih deset dni po potresu, ne more še
devet desetink vsega prebivalstva v svoja
stanovanja. Ljubljansko prebivalstvo prebiva
na prostem, izpostavljeno vsem vremenskim
nezgodam, v šotorih in v lesenih barakah,
v vozovih in pod milim nebom. Položaj
je toliko srahovitejši, ker bodo zlasti rev-
nejši, na mesto navezani sloji najbrž še dolgo
časa ostali brez krova in ognjišča. Misel na
bedo, kateri so izpostavljene zlasti ženske,
otroci in starčki v kranjskem stolnem mestu,
mora pretresti vsako človeški čuteče srce.
Velikost nastale nesreče opravičuje podpi-
sani komité, da apeluje na dunajsko prebi-
valstvo in njega dokazano dobrosrčnost.
Ljubljana je potrebna pomoči, hitre in iz-
datne pomoči.

Avstrija je vajena, da pri vsaki priliki,
kadar izredna velikost in intenzivnost kake
nezgode stavlja izredne zahteve na jedno-
miselnost, človekoljubje in složnost prebi-
valstva, vidi državno stolno mesto kot svetel
vzglede delovati, naj bi Dunaj tudi v tem
tako silno žalostnem slučaju novič dokazal
svojo dobroteljskost. Pot je pokazal prvi do-
brotnik v državi, Njega Veličanstvo naš
svetli cesar z nikdar pojemaajočo dobrotli-

vostjo in milostjo, s pravo cesarsko radodarnostjo. Zato se podpisani komité obrača zaupno na dunajsko prebivalstvo z nujno in iskreno prošnjo: Pomozi siromašni Ljubljani in okrožajočim jo, tako silno zadetim občinam.

Podpisani pomožni komité prosi torej prispěvkov in je pripravljen, vzprejemati milodare, ter hvaležno oddajati v njih namen.

Milodari naj se izroče ali uredništvom časopisov, kateri so ta oklic priobčili, ali nižje - avstrijski eskomptni banki (Freiung št. 8) ali pomožnemu komiteju za Ljubljano (lokal restavracija „zur goldenen Kugel“, I. okraj Am Hof št. 1, mezanin).

Imena darovalcev in darovane svote se bodo razglašale v listih.

Na Dunaji, 23. aprila 1895.

Dunajski pomožni komité za Ljubljano in okolico: Tajni svetnik dr. Karl grof Hohenwart, načelnik, tajni svetnik Ivan grof Harrach in tajni svetnik Josip baron Schweigel, načelnikova namestnika, Edvard Albert, Karl knez Auersperg, Ervin grof Auersperg, M. vitez Borkenau, Emil berté, Leonhard Bouchal, Ivan baron Chlumecky, Karl grof Chorinsky, Anton Czižek, Julij Deininger, Ludovik Dimitz, Nikolaj Dumba, Avgust Endlicher, dr. Andrej Ferjančič, Anton Globočnik pl. Sorodolski, dr. Vladimir Globočnik pl. Sorodolski, Prokop Grasselli, Ivan Gregorič, dr. Rajko Gröbl, Gustav Habit, dr. Alojzij Homan, Fran Jančar, dr. Vatroslav Jagić, Karl Klun, Fran Kraus, Josip Kušar, J. Mlakar, Friderik baron Leitenberger, Anton Lercher, Ivan Lužar, vitez Mauthner, Vincencij vitez Miller - Aichholz, dr. G. Marschall, Adolf Muhr, Edvard pl. Mollenbruck - Musil, Feliks Nitsch, Anton grof Pace, Henrik Penn, V. Pfeifer, dr. Miroslav Ploj, o. Alojzij Polak, Benjamin baron Possaner, Fr. Povše, dr. A. Primožič, Jakob Pukl, Fr. Róbič, dr. Viktor Russ, dr. Otto Schack, Julij Schmid, Filip vitez Schoeller, Rudolf Schneider, Edvard pl. Schrey, dr. K. Seshun, Jos. Sturm, Alojzij Šubic, Fr. Šuklje, Jos. Stritar, Theodor vitez Taussig, Anton Tschop, Alb. Tuschek, dr. Ed. Urbantschitsch, dr. Viktor Urbantschitsch, Fr. Višnikar, Ernst knez Windischgraetz, Hugon knez Windischgraetz, Robert knez Windischgraetz, J. Winternitz.

— Milodari naj se z ozirom na sklepe, storjene v zadnji seji obč. sveta ljubljanskega in z ozirom na to, da je kolikor moči osredotočiti pomočno akcijo, pošiljajo ako možno naravnost mestnemu magistratu, kateri jih potem objavlja v listih. Mestni magistrat pozna najbolje tiste, ki so pomoči nujno potrebni in je torej najbolj sposoben prav in koristno obrniti milodare ljudoljubnih darovalcev.

C. kr. geološki zavod na Dunaji prosi, da objavimo nastopni oklic: Za splošno in znanstveno preiskovanje velikega potresa 14. m. m., kateri je zaděl zlasti južnovzhodni del planin in Kras, kateri se je pa več ali manj čutil skoraj po vseh deželah naše države, potreba je od vseh krajev natančnih poročil. — Slavno občinstvo se tedaj prosi, naj bi direkčiji omenjenega zavoda (Dunaj, 3. Rasumoffsky Gasse št. 23.) odgovorilo na sledeča vprašanja: 1. Kateri dan se je čutil potres? 2. Ob kateri uri? (ako mogoče minuti, sekundi). 3. Kateri razloček je mej krajevnim časom in onim najbližnje brzoglavne postaje? 4. Natančno krajevno določilo (občina, kraj, lega prosta, ali v poslopjih, katero nadstropje). 5. Na kaki zemlji stoji kraj (skalovita — peščena). 6. Koliko suncev se je čutilo in v kakih presledkih? 7. Kake se je zibalo? (sunec od spodaj, kratki sunec od strani, počasno valovito zibanje). 8. Od katere strani je prišel potres? 9. Koliko časa so trajali sunci? 10. Nasledki potresa? 11. — Ali se je slišal kak ropot, (gromenje, skripanje, pok, rožljanje)? Kdaj se je slišal ropot, pred ali po potresu? 13. Ali so se opazale kake druge prikazni? 14. Ali so se pred in po glavnem potresu opazali slabejši sunki?

Pomagajmo Ljubljani!

Prvi dve zbirki darov v naši tiskarni 314 gld. in 125 gld. 70 kr., skupaj 439 gld.

70 kr. smo že oddali na pristojno mesto. — Evo tretjo zbirko:

Gosp. Konjedic Andrej, velep. in žup. v Plavah	gld. 10.—
„ Ušaj Mar. in Tomasin Mar., služabnici	5.—
„ Marzidovšek Rade, c. kr. voj. kapel.	5.—
„ Brajnik Alojzij pri Barki	1.—
„ Učenci slov. kmet. šole v G.	2.50
„ Seppenhofer Luigi star. v G.	5.—
„ Pignatari Ivan, podžup. v Črničah	5.—
„ Kersič Štefan v G.	5.—
„ Rojic Ivan v G.	1.—
„ Badalič Iv., mizar	1.—
„ Cigoj Fran, strojar	0.50
„ Glšič Fran, strojar	0.50
G.čna A-tta M.	1.—
Gospa Seppenhofer Eliza mesto vstopnine k „Sokolovi“ veselici	1.—
Gosp. J. K-č mesto vstopnine „Sokolovi“ veselici	0.50
„ Štrancar Josip, kapelan v Kamnjah	12.—
„ Štrancar Josipina v Kamnjah	2.—
„ Štrancar Krista v Kamnjah	1.—
„ Anton Berbuč iz Sela	1.50
„ Županstvo v Črničah	100.—
„ Strnad Fran, naduč. v Črničah	10.—
„ Od dohodka „Sokolove“ veselice	70.—
Občina Podgora	70.—
Občina Pevma	50.—
Oddelek Št. Maver	25.—
Oddelek Podsabotin	25.—
Skupaj	170.—

Dalje je darovalo vseh 24 starašin vsak po 1 gld. kateri prijemajo kot nagrado pri pregledovanju letnih računov 24.—

„ Al. Fogar iz Pevme daroval 50.—

„ And. Kocjančič iz Podgore 9.—

„ J. Fonzari iz Št. Mavra 5.—

Od drugod z Goriškega so poslali naravnost: Županstvo Št. Peter pri Gorici 100 gld. — „Goriška ljudska posojilnica“ vsled sklepa ravnateljske seje v ponedeljek 100 gld. — Županstvo Medana 100 gld. — Tržani in uradniki v Tolminu 100 gld. — Županstvo v Rihembergu 100 gld. Županstvo Šempas 100 gld.

Slovenska Lizbona.

In zdaj so se zaklela še nebesa,
Slovenec, zoper tebe siromaka;
Pod tábo zemlja maje se in stresa;
Kam bézi? Groza, strah povsod te čaka;
Strop poka, stene rušijo se kočí,
Kje išči si zavetja v pozni noči?

„Vstanite, hitro, hitro, stari oče!
Na ramo bolno mater, mož, zadéni;
Pod milo nébo iz nesrečne kočé!
Vratú se, dete, mojega okleni!“ —
„Strah! sodni dan, kaj ne da, mati!“ —
„Ój tiho, nič pri meni ni se bati“. —

V veselem tem, velikonočnem časi,
Ko vse mladí, življenja se raduje,
Tod po deželi jok in stok se glási,
Brez milosti nesreča gospoduje;
Slovenec nima sreče; blagoslova
Nebó na dela ne rosi njegova.

Ljubljana, prej po svetu malo znana,
Imenovana redko med narodi!
Zdaj, opustošena in razdejana,
Zaslula boš povsod po ti nezgodi,
Lizbono bodo té slovensko zvali,
Rodovi pozni še te milovali.

Pod milim nebom se beró ti máše,
Nemilim nebom! vse klečé zdihuje:
Nebeški oče, sliši prošnje naše,
Ukaži zemlji ti, da naj miruje;
Nikar nas ne pogubi v jezi svoji,
Moči razsajajoče upokoji!

Kar rodoljubje v letih je nabralo,
Veselje in ponos slovenski duši;
Kar tujca je okó občudovalo,
Vse ena noč nevsmiljeno razruši!

Od konca treba bo začeti z nova,
Brez mere truda, sreča negotova!

Od juga lástovka je priletéla, —
Otožno obletava mesto znano;
Kjer mirno gnezdo svoje je imela,
Podrto, pusto vse in razdejano!
Od tod, kjer se nesreča naselila
V kraj srečnejí nesó jo lahka krila.
Glas gré po zemlji: Bratje, pomagajte!
Vsi enega očeta smo sinovi;
Odprite srca in roké in dajte!
Sad dober blagi obrodé darovi;
Hitite lajšat vsi nesrečo grozno,
Na pómoč, bratje, da ne bó prepozno!

Jos. Stritar.

Goriške novice.

Imenovanja. — Dosedanji pristav okrajnega sodišča v Ajdovščini (prideljen k goriškemu) g. dr. Henrik Tuma je imenovan pristavom pri c. kr. okrožnemu sodišču v Gorici; sodni pristav v Tolminu dr. Hugo Pangrazi je premeščen na mesto Tumovo; dr. Valentin Isopp je imenovan pristavom pri okrajnem sodišču v Tolminu.

Novi krajni poveljnik (Platzcommandant) na mesto g. Caučig-a pl. Krasnidol je major g. Maks pl. Chalam po.

Tržaški škof premil. g. dr. Glavina je bil zadnje dni preteklega tedna v posetih pri našem prevz. knezonadškofu. Zdi se torej, da je okreval od svoje bolezni.

Zrelost porotnikov. — Naši ljubeznivi laški sosede so vedno trdili, da naši posestniki niso še zreli za častno porotniško nalogo. — Ali kaj se je pokazalo zadnje dni? V soboto je bila čisto slovenska porotna klop in porotniki so lepó in gladko rešili svojo nalogo. V ponedeljek pa so sedeli laški razumniki, med njimi celó baroni, — in ti niso znali, kaj jim je početi, dasi jih je predsednik veliko natančneje poučil nego v soboto Slovence. V posvetovalnico k njim je moral iti predsednik z drž. pravdnikom, zagovornikom in zapisnikarjem, da jih je poučil. Ali vkljub temu so jedno mislili, drugo pa povedali; to je: hoteli so Valas obsoditi, a so to povedali takó, da so jo oprostili. Morali so se zopet vrniti v posvetovalnico, da so premenili izrek. — Zategadel naj naši Lahi lepó sami za se ohranijo nauke o „zrelosti porotnikov“.

Število porotnikov. — Svoje poročilo o letnem imeniku za l. 1895. moramo nekoliko popraviti. — Vseh porotnikov je 344; med temi je 163 Slovencev, 175 Italijanov in 6 Nemcev. — Namestnikov v Gorici je 54, med temi le 7 Slovencev; drugi so Italijani ali pa „pol tič pol miši“. — Opozarjamo slovenska županstva, da vedno natančno spisujejo prvotne imenike, ker od teh je največ zavisen konečni uspeh. Opozarjamo pa tudi to, da okrožno sodišče je dolžno, poslati vsaki občini letni imenik porotnikov, česar doslej ni delalo, — morebiti zató, ker ga je dalo tiskat vedno le v laškem jeziku. — Občine naj pa zahtevajo ta imenik! Naravno, da bo moral biti bolje sestavljen in sicer v obeh jezikih. Ni pa potreben dvojen strošek, ker se lahko drugače zadosti načelu enakopravnosti in pravice. — Čudno je, da je letos med porotniki tudi neki Galassi, ki je italijanski podanik! Še le v ponedeljek pri obravnavi je prišlo to na dan. Ali Galassi je razodel da: municipij hoče, da je on — avstrijski podanik. Zakaj? Da imajo en glas več na razpolago!

Skrajna predrznost. — Učerašnji „Corriere“ drzne se kritikovati izrek slovenskih porotnikov od pretekle sobote in obljubuje, da bo še govoril o tem, da dokaže, kakó dobra je bila dosedanja navada pri sestavljanju porotne klopi. — Naj bo le govoril, kolikor mu drago, a uverjeni smo, da židovska drevesa ne bodo rasla v nebesa. Tudi zagrizenci okrog tega lista se bodo morali sprijazniti z mislijo, da Slovenci imamo v deželi veliko večino in da se ne bomo dali več poniževati pred laško manjšino!

Posebni naročniki „Primorca“ dobé tudi obširno „Prilogo“, ki je bila tiskana že v petek in je bila priložena „Soči“; to pa vsled obširnih poročil o potresu. Vse, kar je tam tiskano, velja torej za čas do 26. aprila.

Nov urnik na naših železnicah je prišel v veljavo z današnjim dnem. — V naši tiskarni izide popravljen znani lepak, kateri razpošljemo brezplačno.

Za predelsko železnico. — Deputacija, o kateri smo govorili v zadnji „Soči“, se predstavi jutri presv. cesarju, proseča ga za milostno naklonjenost tej zelo potrebni in koristni železnici. — Ta deputacija se predstavi tudi ministrom. — Nekoliko dni pozneje pride na Dunaj deputacija s Koroškega in Solnograškega.

Suahell v Gorici. — Pri Dreherju kažejo 20 Suahelov, poldivjih Afrikancev iz Zanzibarja. Ustoppina I. vrste je 50 kr., II. v. pa 30 kr. Vojaki in dijaki plačajo polovico.

V „Goriški Čitalnici“ bo v nedeljo ob 6. zvečer velika predstava v korist nesrečnim bratom v Ljubljani. Gosp. Klavžar bo deklamoval Stritarjevo „Slovanska Lizbona“; g.čna Hafnerjeva bo pela dva samospeva; ponavljala se bo „Sneguljčica“. Ustoppina 1 krono za osebo. — Besede k spevoigri izidejo v novi izdaji, v kateri bodo tudi vse deklamacije. Cena iztisu 10 kr. — Od petka dalje bo na prodaj v naši tiskarni.

Porotniki. — 25. m. m. se je vršila kratka razprava proti 53-letnemu sklepu Jož. Mlekužu iz Kala pri Bolcu zaradi tega, ker je zapeljal ne še 14 let staro deklico, ki je potem postala celó mati. — Obravnava je bila tajna iz umevnih razlogov. Porotniki so soglasno potrdili zločin in sodišče je Mlekuža obsodilo na 14 mesečni zapor. — Med porotniki sta ostala le dva Slovenci, ker je laški uradni zagovornik odklanjal vse Slovence. To nam je najboljši dokaz, da si morajo izbirati slov. obtoženci slovenske zagovornike. — 26. m. m. je na zatožni klopi iz jednakega razloga Lah Visintin iz Korone. Tega naj so le sodili njegovi rojaki, ker to je pravično! Ali tudi Slovenci bi morali soditi le Slovenci! Dobil je 18 mesecev ječe.

V soboto se je vršila prva slovenska porotna obravnava proti 22-letni Frančiški Pajner iz Porezna pri Podbrdu. Obdolžena je bila, da je v noči 24. januarja zažgala hlev Mar. ud. Torkarjeve, katera ji je prevzela ljubimec Matija Kovača. Kaj več o tem v prihodnji „Soči“. — Sodnemu dvoru je predsedoval svetnik Flegar; sodnika sta bila svetnika Schmarda in Gironcoli; drž. pravdnistvo je zastopal dr. Sanzin; zapisnikar avskultant Devetak; zagovornik dr. Stanič. — Ker je zagovornik odklanjal Italijane, ostali so na porotni klopi sami Slovenci. Vsled tega je dr. Stanič zahteval, naj se vsa obravnava vrši izključno v slovenskem jeziku. Sodni dvor je ustregel tej zahtevi; ali tolmača, pravi, mora pridržati, ker se nahajata med spisi tudi jeden nemški in jeden laški zapisnik, katera bo treba prevesti v slovensčino. Tudi obtožnica je laška, ki se prečita najprej, potem pa slovenski prevod. To se je tudi zgodilo. Razun obtožnice je bilo dalje vse slovensko do uprašanja, katero se je stavilo porotnikom. To je bilo najprej laško, potem se le slovensko. Umeje se, da so porotniki odgovorili le na slovensko uprašanje s 7 glasovi ne in s 5 da. Pajner je bila torej oproščena. Razsodba je bila tudi laška in se le potem slovenska. To je zakrivilo državno pravdnistvo, ki se noče popoboljšati. Celó Slovence pred slovensko poroto toži v laškem jeziku. O tem bo še te dni govora na Dunaju!

V ponedeljek je sedela na zatožni klopi 27-letna Valas iz Strmca na Predelu radi detomora. Zagovarjal jo je dr. Graziadio Luzzatto, ki je pa tudi ni mogel rešiti obsodbe. Stariši so poslali pooblastilo dr. Staniču, a Valas je ostala pri Luzzattu. To pa nikakor ne po svoji volji, kar trdimo brezpogojno. O svojem času utegnemo razkriti borbo, ki se je vršila v namen, da bi tudi v ponedeljek ne bilo slovenske obravnave. — Valas je dobila 4 leta težke ječe.

Na Vogerskem je bil v nedeljo javni ples, ki tudi ni minul brez pretepa. Mladenci z Vogerskega, Renč in Prvačine so uzočili velik nered in naposled pretep. Orož-

niki so zaprli štiri najhujše razsajalce. — Mladina v goriski okolici nam dela v vsakem pogledu le sramoto; da bi jo začeli že zbirati v društva in vzgajati jo za vse, kar je lepo in blago, te naloge ne mara nikdo prevzeti. Župani, duhovniki, učitelji, združite se in zbirajte poleg sebe mladino; zabranite vse javne plesne in — ako je že ples tako neizogiben za sedanji čas — prirejte jim ga pod svojim nadzorstvom!

Šempas, 28. aprila. Danes je prvič zborovalo sedanje starešinstvo. Sloga, ki se je spočela pri volitvi županstva, se je danes utrdila. Razen rednih opravil je starešinstvo storilo dva znamenita sklepa. Za Ljubljano in okolico, poškodovano po potresu, je določilo 100 gld.; drugič osnovalo je krajno policijo. Oba sklepa sta bila sklenjena enoglasno, potem ko jih je več starešin zgovorno in uneto zagovarjalo. Poseben oddelek policije pod vodstvom odličnega starešina bo skrbel za red in mir okoli cerkve ob času cerkvenih opravil.

Iz Dornberga nam poročajo, da se je tam porušilo strešje hiše Jerneja Brankoviča. Hiša je bila slabo zidana in vsled potresa precej poškodovana.

Strela je ubila v soboto nekega posestnika v Dolu nad Ajdovščino.

V Tolminu bo jutri uradna učiteljska konferenca, popoldne pa bo volitev dveh učiteljskih zastopnikov v okrajni šolski svet. — Nadejamo se, da učiteljstvo na Tolminskem ohrani tudi pri tej priliki popolno nezavisnost, da se ubrani škodljivih uplivov ali celó pritiskov, ki bi ponižali tamošnje učiteljstvo pred vsem slovenskim svetom. — Pravična reč je zmagala proti kvarljivcem, ki so zaslužili, da bi jih bili postavili na zatožno klop. Zato je pa toliko bolj potrebno, da učiteljstvo pribori pravični reči popolno zmago. — Dosedanja zastopnika sta izborna vršila dolžnosti pravih učiteljskih zagovornikov, a prav zato sta nalétela na nečuten odpor od strani, ki hoté le slepo pokršino, ne marajo pa značajnega učiteljstva. Zato je vsakega učitelja dolžnost, da jima izkaže zaupanje z zopetno izvolitvijo v okrajni šolski svet.

Tržne cene. — Kava Santos gld. 150, 152 do 156 Sandomingo gld. 168, Java 168, Cejlon gld. 188, Moka 195. Sladkor 29 do 29½, špeh 52 do 60, petrolj v sodu 20½, v zaboju 6 20 maslo surovo gld. 85, kuhano 70.

Moka: št. 0 gld. 13.30, I. 12.50, II. 12 --, III. 11.50, IV. 11.20, V. 10.90, VI. 9.90, VII. — VIII. — Otrobi debele gld. 5.30, drobne 4.80 Turšica navadna gld. 7.60 do 8.20, Oves gld. 7.50.

Bedarije. — „Corriere“ je natveznil svojim čitateljem, da vsi Slovenci v Gorici plačujemo le okoli 2000 gld. v občinske blagajnice, dočim meščani (a kdo so to, Slovenci ne?) plačajo le pasjega davka okoli 2500 gld. — „Corriere“ mora imeti svoje čitatelje za neumnije živali od tistih psov, ker drugače, bi se ne predrznili, natvezati jim take oslarije. — Ne pade nam na um, da bi pobijali s številkami take neumnosti. Rečemo le toliko, da bi goriški Lahi ne le ne mogli plačevati davkov, toliko manj za pse, marveč bi niti suhe polente ne imeli, da bi za pelagro pomirali, ako bi ne bilo slovenskih grošev. — Kdo pa plačuje užitninski davek, ako ne po večini Slovenci?!

Skrajna predrznost! — Kar počenja „Corriere“, to je že nečuvstvo! 23. m. m. je izkazal 769 gld. 50 kr. darov, katere so razni dobrotniki izročili na magistratu za Ljubljano. Na to pravi „Corriere“: „Il podestà l'ha detto ed è vero, che la razza italiana deve alla sua antica civiltà l'abitudine a questi movimenti umanitari...“. Uprašamo „Corrierove“ rod - oslove, od kdaj so naslednji dobrotniki „italijanskega rodu“, da so torej deležni tiste starodavne latiske svojstvenosti: Bolko Anton, dal 10 gld., dr. Levi Ang. 20 gld., Uršulinski samostan 40 gld., pl. Halupka Maks 10 gld., Leban Mih. 50 kr., Košar Franc 2 gld., dr. Kerševan Mart. 3 gld., dr. Fratik Ern. 2 gld., Kürner R. 3 gld., Moser Adolf 10 gld., dr. Seitz Edv.

50 gld., dr. Luzzato Aron 10 gld., baron Ritter Henrik 100 gld., Patscheider Jos. 3 gld., Suda Iv. 3 gld., Cej Miha 1 gld., Oberwinkler Jurij 1 gld., Görtz Maks 10 gld., Batistič Anton 10 gld., bratje Morpurgo 5 gld., rodbina Papež 3 gld., Rabin Bolaffio 5 gld., tvrda Ritter 100 gld., stotnik Dobravec 1 gld., Kugelmajer Karol 1 gld., Lill Edv. 10 gld., Čibišnik Val. 1 gld., Leban Jak. 5 gld., Dörfles Erm. 10 gld., Trampuš Jos. 5 gld., baronica Plätzer 5, grofica pl. Valje 5 gld., Fischer Katar 10 gld., Schürer in Schobert 18 gld., dva Dörflesa 13 gld., baronica Rechbach 5 gld., mons. Pavišić 5 gld., predstojnica usmiljenih sester Lieb 20 gld. itd. itd.

— Že ti darovalci so dali okoli 550 gld., a kdo njih je potomec one proslavljene „stirpe italica“ ali „razza italiana“? — Marsikak dobrotnik je gotovo z nejevoljo vrgel ta drzni čifutski list v stran, ko je čital, da ga reklamuje zdaj za potomca latinske krvi. — Kar je dala laška kri, to je ubogo malo, kakor je sploh laške krvi v Gorici silno malo. — Zaradi tega pa naj bi raje „Corriere“ in župan Venuti lepó molčala o „razzi italiani“ ali o „stirpe italica“. Un bel tacer non nuoce!

V drugem izkazu čitamo sledeče dobrotnike, ki gotovo niso italijanskega rodu: Rodbina Franz 10 gld., Jak. Bollaffio 5 gld., grof Degenfeld 15 gld., baronica Knobloch 10 gld., Bockslaff Oskar 15 gld., major Andrassy Jos. 5, grof Baguer 40 gld., vitez Böckmann Jurij 5 gld., bratje Bolaffio 20 gld., Lucijan Bolaffio 5 gld., grofica Sednicky 5 gld., grofica Sereny 5 gld., vitez Engel pl. Neunfelden 10 gld., Braunitzer Edv. 2 gld., Vulliemin Aleks 10 gld., pl. Kanotay Karol 10 gld., Petermandl Karla 2 gld., Pallik Fr. 2 gld., dr. Karol Vrečer 10 gld., Müller Amal. 10 gld., rodbina Guggenthal 25 gld., Kaus Ant. 4 gld., Kožnar Vaclav 5 gld., dr. Maurovič 15 gld., princesa Oettingen-Wallerstein 20 gld., dr. Gresič 3 gld., Janesch Iv. 1 gld., dr. Abram 5 gld., Gutman Adolf 5 gld., Maver Jak. 1.50, Kerševani Ign. 1 gld., Cej Andr. 2 gld., itd. itd. — Vsega je doslej došlo pri magistratu 1100 gld., a od te svote je nad 900 gld. od oseb, ki nikakor niso „razza latina“. Največ so darovali Nemci in drugonarodniki, nekaj Slovenci a na „stirpe italica“ pride takó neznaten del, da bi bilo pač bolje, molčati o njem.

Lepaki. — 22. m. m. o poldne smo dali nalepit po goriških voglih lepake, ki so naznanili posebno izdajo „Primorca“. Ali ob 2. pop. je bila polovica njih že potrgana. — Take lopovščine počenjajo v Gorici tudi „uomini pulliti“, ne da se jim je česa bati. 26. m. m. smo nalepili lepake, ki so naznanjali izid 17. štev. „Soče“. Ali že ob 7. uri so bili vsi potrgani od Gosposke ulice čez Travniki, v Raštelju in Starem trgu, pa tudi drugod. — Da lahonski pobalini in njih podpihovanci ne bi uživali predolgo svojega veselja, dali smo nalepit takoj nove lepake, da so jih bodli v oči.

Kar se je zgodilo gornjim lepakom, ponovilo se je tudi z lepaki „Goriškega Sokola“, s katerimi se je naznanjevala nedeljska veselica v korist ponesrečne Ljubljane. Jednega teh junakov je redarstvo že zabeležilo, kar pa ni njega zasluga. Pridejo na vrsto kmalu drugi člani goriške „avite culture“, ki se pečajo s tako častno obrtnijo, karti smo jih že zasledili.

Radodarni doneski. — Radi obilega gradiva objavimo le te - le: Za „Slogine“ zavode je daroval preč. g. kurat Marko Vales 6 kron mesto venca na grob prijatelja č. g. V. Štubeljna. — Blagi pokojnik je pa zapustil v isti namen 40 gld. Bog povrni blagemu pokojniku!

Potresa ni bilo. — Brezvestneži so plašili ljudi z novicami, da v sredo in četrtek po noči bodo zopet hudí potresi v Gorici. Mnogi so se res bali in bdeč čakali — potres, a ni hotel priti. Kdor širi take govorce, je vreden ostre kazni.

Preselitev vojakov. — Kakor smo poročali že pred časom, se tukajsnji 7. lovski batalijon res preseli po velikih vajah v Bruck na Muri. — Dopolnilni okraj tega batalijona je v Ljubljani.

Drobiž. — 17. m. m. je prišel 6-letni Zej za Razonarji pod neki voz in se precej poškodoval. — 19. m. m. se je utopila v malem koritu 3½-letna Brumat, ker ni bilo hitre pomoči. — 16. m. m. se je hotel obesiti 25-letni Battistig na neko drevo pri soškem mostu, ali utrgla se mu je vrv; ker so prihiteli ljudje, je pobegnil, ali na mostu mu je prišlo slabo, da se je zgrudil na tla. Prinesli so ga v njegovo stanovanje. — Laški javni ples v nedeljo se ni vršil radi slabega vremena; prenesli so ga na prihodnjo nedeljo, ako bo lepo vreme. — 19 m. m. je padel 6½-letni Ernest Morsut iz I. nadstropja hiše št. 15. na Št. peterski cesti; poškodoval se je hudo; zdravnik ga je na treh krajih šival. — 21. m. m. je umrla 35-letna Bevilacqua v Muši vsled strahu pri zadnjem potresu. — Tudi v Gorico je prišlo več Ljubljancev, ker ne morejo doma dobiti stanovanja. — S 1. majem bodo na železnica razne spremembe. Zato izdamo spet popravljen urnik, kateri razpošljemo brezplačno. — V Sežani so se zopet vršile volitve v 3. razredu; tudi pri tej je zmagala stranka bivšega župana g. R. Mahorčiča. — V Rihembergu bodo te dni obč. volitve; boj med obema strankama bo zelo hud. — Iz prisilne delavnice v Ljubljani je pobegnil 26-letni Jožef Tavčar iz Ivanjgrada pri Komnu. Porabil je zmešnjave ob potresu in zmuznil se na prosto. —

Iz Gaberja pri Ajdovščini, 17. aprila. Na veliko soboto raznesel se je tužen glas, da je zjutraj ob 3. uri preminul tukašnji č. g. župnijski vikarij Vincenc Štubelj v 55. letu svoje starosti. Služboval je v Gaberji 6 let in 4 mesece, prišedši iz Podsobotina. Vsakogar je razžalostila ta novica in ni bilo v vasi nerosnega očesa. Na Veliko noč in ponedeljek prihajali so trumoma ljudje od blizu in daleč kropiti rajncega, saj je bil povsod spoštovan in priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. Bodi si priprosti ali izobraženci, ker sam je bil mož visoke naobrazbe in Slovan z dušo in telesom. Posebno se je trudil, da bi povzdignil čast božjo, kar priča nov krasen božji grob in druge olepšave v cerkvi, s čemur si je postavil trajen spomin, da se ga bodo hvaležno spominjali še pozni potomci v občini. V torek ob 10. uri je bil časten pogreb, dostojen možu, kakoršnega še ni videla vas. Vse, kar je moglo od blizu in daleč, je prišlo skazat rajncemu zadnjo čast. Pogreb je vodil č. g. dekan komenski z obilno asistenco. Vseh duhovnov je bilo nad 20 in ljudstva toliko, da je segal sprevod od cerkve do pokopališča, razšli, tolažeč se, da uživa nad zvezdami sad svojega truda. Njegov spomin bo vedno živel v hvaležnih srcih občanov. Naj počiva v miru!

Kar ni bilo ljudstvo že tako vznemirjeno zavoljo prezgodnje smrti svojega ljubljene dušnega pastirja, ga je zbežal potres, ki je bil v nedeljo, še bolj. Ob 11½ zvečer bila je skoro cela vas po koncu, ker bati se je bilo hujših sunkov; nekogi so se tako prestrašili, da še sedaj niso na mestu. Škode ni bilo, le tje in sem je padla malta od stropa.

Premestitev poštnega urada. — O svojem času smo poročali, da se preseli poštni urad iz Dolenje Trebuše na Slapže s 1. aprilom. Ker so priprave zakasnele, se to zgodi še le s 1. majem. — Ta poštni urad bo imel vsakdanjo zvezo proti Tolminu in Cerknu.

Gad plčl je v soboto 71-letnega Jož. Frančeskina v Kostanjevici na Krasu in sicer v desni mezinec. Pripeljali so ga v gorisko bolnišnico.

Dinamit. Gosp. Jožef Kranjec iz Drežnice pri Kobaridu je našel nekaj smodki zelo podobnega. Vzel je nožič, da se prepriča, kaj je to. Ali ko je zarezal, nastal je velik pok in Kranjcu je zdrobilo štiri prste. Bil je dinamit.

S Tolminskega. — Prav je, da je začelo novo sadjarsko društvo pridno delovati. Začetek je vsak težak, zato ne sme se pričakovati posebnega zanimanja. Od uspehov je zavisno zanimanje. Naši kmetje se držijo gesla: „Roka roko umije.“ Če kak krajcar dajo, hočejo imeti od njega tudi užitek. Zato

svetujemo novemu društvu, da prej ko prej uredi drevesnico ter ponudi priložnost nevednim kmetom, da se prepričajo, kakó koristno je to društvo. Dasi v začetku ni velike udov, vendar je treba naprej vstrajno stopati, in v nekaterih letih smemo upati, da so izdatno pomnoži število udov. Posamezni udje odbora so več ali manj praktični možje in s sadjarstvu izkušeni, zato lahko marsikaj dobrega svetujejo.

Da pojde stvar naprej, naj blagovoli slavnj odbor vsak korak objaviti v „Soči“, kajti le tako se ogrejejo mrzla srca.

S Pečine. — Dne 19. apr. oglasili so zvonovi žalostno novico, da je naš dušni pastir po noči nagloma umrl. Že več let je bolehal in polagoma hiral. V zadnjem času lotila se ga je vodenica, ki je končala s srčno kapjo. V sredo je še služil sv. mašo in popo-ludne je šel celo v četrto ure oddaljen gojzd, ali komaj je prilezel domov. V petek zjutraj našli so ga mrtvega v postelji.

Dne 22. apr. je bil slovesen pogreb. Vodil ga je cerkljanski dekan. Propoved je imel preč. g. župnik Ign. Valentinčič. Gospodov je prišlo sedem. Domači pevci so mu zapeli nagrobnico. Rajni gospod Andrej je bil odkrit značaj. Kar je imel v srcu, to je bilo v ustih. Dasi ni bil tako srečen, da bi na zadnjo uro prejel skrivnostno tolažilo sv. zakramentov, vendar upamo, da mu je Bog usmiljen, ker pa pred kratkim dvakrat opravil sv. spoved. Svetila mu večna luč!

Samí smo krívi. — Št. 3. — Iz Trsta: „Neki tržaški Slovenec iz odlične rodbine (imé še zamolčimo) je poročil neko dražestno Gorčanko, ki sicer prav lepó govori slovenski, a domači jezik v hiši je italijanski. — Ker mlada gospa nima starišev in še ni polnoletna, ji je sodišče postavilo varuha — odličnega Slovenca v Gorici. Ali naš tržaški odličnjak je protestoval proti temu in prosil, naj sodišče imenuje varuhom — dr. Venutija, župana goriskega in znanega nasprotnika Slovencev. Tej želji je sodišče ustreglo z velikim veseljem. — Ako takó delajo slovenski „odličnjaki“, kakó hočemo zahtevati od priprostega ljudstva, da se bo borilo za narodno enakopravnost?

Iz Bolca nam poročajo: „Naši tržani so priredili velik banket v slovo občé priljubljenemu novoimenovanemu in v Istro preloženemu davkarju g. Gregorju Šubicu. V Bolcu je služboval kot priiglednik 13 let; s svojim ljudomilim občevarjem, s svojim iskrenim rodoljubjem in sodelovanjem v vsestranski blagor in v čast lepega našega trga pod Rombonom si je pridobil srca vsega ljudstva. — Banketa se je udeležilo nad 50 slavilcev; nekateri so prišli celo iz oddaljenih krajev, kakor preč. g. Fran. Kranjec iz Breginje, č. g. Simon Gregorčič iz Sedla, č. g. Val. Kragelj iz Trente itd. — Peli so domači pevci pod vodstvom marljivega učitelja g. Adolfa Komaca. Najpoprej je napil slavljenca g. Alojzija Sorč kot predsednik „Čitalnice“, kateri je bil g. Šubic ves čas zvest član in požrtvovalen odbornik. Potem mu je napil z dekan Illovar kot predsednik podružnice sv. C. in M.; na to g. Jonko v imenu županstva in tudi tistih, ki se banketa niso mogli udeležiti, kajti slavljenec je vsem enak pri srcu. Gosp. Šubic se je vsem zahvalil za izkazovano mu odlikovanje in zatrjeval, da se težkim srcem loči od priljubljenih mu Bolčanov, med katerimi je živel toliko let. — Težkih src smo se ločili! Bog daj dobremu gospodu srečo, koderkoli bo hodil! — Na njegovo mesto je prišel g. Slokar, kateremu želimo, da bi zvesto hodil po stopinjah svojega prednika. Potem bo gotovo zadovoljen z nami in mi ga bomo veselili.“

Društvene vesti.

— V „Goriški Čitalnici“ je bil v soboto večer ples; udeležba je bila zadostna.

— „Goriški Sokol“ je priredil v nedeljo veselico v korist nesrečni Ljubljani. Kakó daleč sega preziranje tega prekornega društva, pokazalo se je ta večer. Veselica je bila prirejena v korist Ljubljani, a naša go-

spoda se je odlikovala tudi pri tej priliki s svojo odsotnostjo. Ali dosli udeležniki so dali dohodka 113 gld., kar je za naše društvo pri nizki ustopnini že odlična svota. — Spored se je dovršil dosti dobro zlasti z ozirom na kratek čas osmih dnij, v katerih se je veselica priredila. Tamburasi so svirali tri komade pod vodstvom svojega učitelja g. Koršiča; možki zbor pod vodstvom g. Bajta je pel „Hrvaticam“ in „Venec narodnih pesmij“. — G. Kragelj je izbornopel „Mornarja“. — Pri igri „Šolski nadzornik“ ste se odlikovali g. čni Lavoslava Koršičeva in Ana Likarjeva. — Veselica je končala s plesom, ki je končal ob 2 popoldne. — Od dohodkov je odbor dolečil 70 gld. za Ljubljano.

— „Goriška ljudska posojilnica“ je znižala obresti posojilom za ½% nižje. — Sploh je naša posojilnica zdaj razmeroma najcenejši denarni zavod, kajti povsod je več stroškov nego pri posojilnici. Tudi se pri našem zavodu denar najhitreje dobi.

„Goriška (možka) podružnica družbe sv. Cirila in Metoda“ je imela v nedeljo 21. m. m. ob 11. uri predpoludne v prostorih goriske Čitalnice svoj letošnji občni zbor. Predsedoval je načelnik dr. A. Gregorčič, zapisoval pa tajnik prof. A. Šantel. Najprej prečita tajnik odborovo poročilo za dobo od lanskega občnega zbora, to je od 17. junija 1894. do današnjega dne.

Poročilo omenja, da je podružnica tudi v tej dobi posredovala med društvenim vodstvom in društveniki; upravljala je društvene zavode na Goriskem ter posredovala v zadevi otroškega vrta v Podgori ter učnih in vzgojevalnih zavodov društva „Sloga“ v Gorici. O posameznih teh zavodih navedlo je poročilo kratke podatke, ki bi utegnili društvenike zanimati. Občni zbor je vzel poročilo brez ugovora na znanje.

Društveni denarničar je na to prečital račune podružnice ter oskrbovanih vrtov za z gore navedeno dobo. Podružnica je imela dohodkov 196 gl. 16., stroškov 142 gl. 48 kr., v blagajni na dan občnega zbora 53 gl. 68 kr. Otroški vrtec v Ločniku je imel dohodkov 512 gl. 79 kr., stroškov 435 gl. 50 kr., v blagajni 77 gl. 29 kr.; oni v Pevmi dohodkov 703 gl. 73½ kr., stroškov 613 gl. 91 kr., v blagajni 89 gl. 82½ kr. Denarničar je račune vsestranski pojasnil; potem jih je občni zbor potrdil soglasno. Proračuni so sestavljeni na podlagi društvenih pravil, morebitnih pogodb in dosedanjih uspehov.

Društvenik B. Poniž predlaga, naj se naprosi društveno vodstvo v Ljubljani, da bi hotelo pomnožiti število otroških vrtov v Gorici, kjer je premnogo slovenskih otrok, ki živo potrebujejo take zavode. Načelnik razloži, kako se je ustanovil otroški vrt pod Kostanjevico, kako je bila rešena prošnja podgorske občine za drugi otroški vrt, in kako upanje je dal nedavno društveni denarničar glede nadaljne podpore učnim zavodom na Goriskem. Na to se je sprejel omenjeni predlog brez ugovora.

Sledila je volitev novega načelnštva, ki je ostalo staro v vseh svojih članih. Izvoljeni so: načelnik dr. A. Gregorčič, tajnik prof. A. Šantel, denarničar Val. Kancler, posestnik in učitelj v pokoju; namestniki: Andrej Gabršček, tiskar; Benedikt Poniž, učitelj; Anton Fon, posestnik in trgovec. Kot zastopnika podružnice pri glavni skupščini sta bila izvoljena dr. Fr. Kos in Bened. Poniž.

S tem je bil dnevni red končan in predsednik zaključil občni zbor ob 12½ popoldne.

Iz Brd: Posvetovalnega shoda za ustanovitev vinarskega društva za Brda se je udeležilo čez 200 oseb. Med drugimi odličnimi osebami moramo tukaj omeniti našega dež. poslanca, preč. gosp. Bl. Grča, ki je tudi ta shod počastil s svojo navdušenostjo in segal tu in tam aktivno v debate, ki so bile jako živahne.

Sklenilo se je, da se ustanovi za Brda vinarsko društvo z omejeno zavezo; delnice ali deleži so se določili na 10 gld. Volil se je na to odbor zaupnih mož, ki bo pretresoval pravila in poteni prihodnjemu obč.

zboru poročal o stvari; v ta odbor so bili voljeni sledeči gospodje.

Jakončič Anton, predsednikom; zaupnikom pa: Anton Zuchiatto in France Toroš iz Medane; Mužič Jožef iz Smartnega, Anton pl. Reja iz Kozane, Anton Skolaris iz Vipolže, Obljubek France mlajši iz Krasnega, Žnidarčič Andrej, vikarij v Gradnem, France Marinič, župnik v Kojskem, Kristančič Janez iz Višnjevka; Šfiligoj Josip iz Dobravega, Zamar Miha iz Barbane, Franc Klanjšček, kaplan v Biljani, Kocijancič Anton, župan Dolenjski, Zaletel France iz Hruševlja, Kabaj Martin iz Belega, Kaučič France iz Golegabrda, Blažič Anton iz Kožbane, Klanjšček Jožef iz Št. Ferjana, Makuc Štefan iz Grojne, Klančič Anton, župan v Podgori, Iv. Mašera, vikarij v Št. Mavru in Jakončič Janez iz Kormina.

* — V Tolminu ureja tamošnje „Sadjarsko društvo“ svojo drevesnico. Letos nasade 6000 dvoletnih divjakov. — V „Čitalnici“ bo drevi veselica; ponovi se spored zadnje veselice velikonočnega ponedeljka, pri kateri je bila udeležba vsled potresa slaba.

Ostala Slovenija.

Tržaške novice. Po nemških časopisih so prinesli tudi tržaški italijanski listi vest, da je dr. Lueger izjavil nasproti slov. okoličanskim poslancem, da se boče on potezal za tržaške Slovence. Ta izjava je dala laškim časopisom povod, da so grdo napali dra. Luegera. „Edinost“ nasprotno izjavlja, da je sicer dr. Lueger govoril s slovenskimi poslanci, ali da ni rekel nič takšnega, kar mu podtikajo ti časopisi. Torej le z lažjo hranijo svoje čitatelje ti lahonski časopisi! — Urednik „L'Indipendente“ se je bil pritožil svoječasno proti neki obsodbi. Pri prizivni obravnavi pa je bila potrjena obsodba prve oblastniške in globa povišana od 15 na 50 gld., zguba kavčije pa na 320 gld. zraven zapora 20 dnij. — Tržaška hranilnica in posojilnica boče imela redni občni zbor v nedeljo 21. t. m.

— Na veliki četrtek je v Barokovljah pri Trstu neki Pavel Lipitz iz Kestelja na Ogorskem priredil križ iz lesa in pripel na istega sliko Odrašenika iz papirja. Obesivši to razpelo sredi magazina, kjer je kot nadzornik delavcev, — prižgal je ob straneh sveče in jel je streljati v sliko iz Flaubertove male puške, govoreč: „Evo sedaj hočem jaz ubiti Jezusa“. Ko mu je zmanjkalo patron, jel je lučati kamenje na razpelo. Ker je stvar prišla na uho žandarmeriji, zaprli so tega nesramnega bogoskrunilca in izročili sodnji v Trst. — Mestni svet tržaški imel je v ponedeljek svojo sejo, v kateri je razpravljal mej ostalim tudi o darilu vsled potresa v Ljubljani. Dovolil je, kakor poročamo na drugem mestu, 750 gld. Tržaški „Il Piccolo“, ki je prvi prinesel vest, da nameruje predlagati mestna delegacija podporo Ljubljani, spremljal je isto z nastopnim komentarjem, ki nam predočuje prav čifutsko nesramnost. Komentar glasi:

„Nesreča, ki je zadela mesto Ljubljansko, došla je do take meje, da mora vzbuditi sočutno zanimanje vsake blage duše. (O, ironija! Stavec.) O Ljubljani, tem gnezdu Slovanov in središču širitve propagande, ki je nevarna našemu narodnemu miru, se mi gotovo ne moremo pohvaliti; iz Ljubljane je izšla iskra, ki je povzročila požar narodnega boja v Istri in po naši okolici. Toda mesto, kakoršno je tržaško, ki ima vzvišene tradicije človekoljubja, more za trenotek vse to pozabiti, v očigled veliki nesreči, a le s tem pogojem, da se zopet spomni na vse to, kadar mine žalostni čas“.

Istrske novice. — Volilni shodi v Istri, katere so sklicevali naši deželni poslanci, so končali dne 21. m. m. s shodoma v Smoljanih (v puljskem okraju) in v Dekanih (v koperskem okraju). Dne 15. m. m. je bil shod v Kastvu (voloski okraj), 16. pav Baški (lošinjski okraj). Shod v Kastvu sklicali so bivši deželni poslanci Jenko, dr. Stanger in Mandič ter oba drž. poslanca dr. Laginja in Spinčič. Vsi so poročali o svojem delovanju v navzočnosti okoli 600 volilcev, kateri so

jim izrekli svoje popolno zaupanje. — V Baški sta poročala o svojem delovanju prof. Spinčič in bivši poslanec Seršič. Bilo je zbranih nad 1000 mož od vseh krajev tamošnje okolice. Volilci so izrekli poslancema svoje zaupanje. O shodu v Smoljanih poroča „Edinost“: „20. t. m. se je vršil shod volilcev v Smoljanih. Sklicatelj shoda je bil posl. dr. Laginja. Vlado je zastopal okrajni tajnik Dolinar, predsedoval je posestnik Peršič. Shoda se je udeležilo do 600 oseb. Prvi je govoril g. dr. Laginja o delovanju v državnem in deželnem zboru. Za Laginjo je gozoral bivši poslanec Mate Mandič o dogodkih v deželnem zboru in o položaju v Istri sploh. Seljak Marič je pa govoril o agitaciji naših nasprotnikov z denarjem, naglasivši, da so njemu samemu ponudili 500 gold. Slednjič je govoril dr. Zuccon o predvolitvah, priporočuje zborovalcem, naj volijo složno in naj se ne dajo slepiti. Vsi govorili so bili vsprejeti navdušeno. Vsprejetih je bilo tudi več resolucij. Na shod je bil prišel tudi neki Malusà iz Pulja, hoté kaliti mir prav po nepotrebnem. Mož se ima zahvaliti le orožnikom, da se mu ni pripetilo kaj neprijetnega“.

— O volitvah volilnih mož poročajo, da je naša stranka zmagala, razven v Miljah, Izoli in Motovunu, tudi v Buzetu, Pazinu, Podgradu, Dekanih, Pomjanu Tinjanu, Kastvu, Dolini, Boljuni, Voloski, Plominju, Žminju, Vednjanu, Barbani, Baški, Čresu itd. V Oprtlju pa je propadla za 8 glasov in sicer le vsled tega, ker je italijanska komisija odbila toliko naših volilcev, koliko je potrebovala, da dobi večino. Delala je po stari praksi iz časa Elušegove vlade v poreščini. — Tudi v Vižinadi so se godile nepostavnosti, tam je celó izvoljen za volilnega moža jeden, ki niti volilec ni. Naša stranka se je pritožila proti tem dvem volitvam. — V občinah Grižnjan, Umag, Buje, Koper, Kanfanar, Sanvinčenti, Vrsar, Poreč, Pulj, Bale, Labinj, Lovran, Veprinac itd. zmagali so nasprotniki. V Umagu je poskušala prvič svojo srečo naša stranka ter dobila 55 glasov, nasprotna pa 87. To je lepa manjšina, ako pomislimo, da so volilci prepuščeni sami sebi in so brez voditeljev.

Po političnih okrajih razdeljeno, voli lošinjski okraj 47 volilnih mož, pazinski 72, poreški 64, koperski 90, puljski 45 in voloski 80. Vsak okraj voli 2 poslanca. Ona stranka, katera dobi le jednega volilnega moža čez polovico, more računati na zmago. Naši stranki je zagotovljeno prejšnje število poslancev, to je v okrajih: koperskem, voloskem, lošinjskem in pazinskem. Torej ne zgubi nič.

Nasprotnikom je zmaga gotova v poreškem in puljskem okraju, ker so že dobili nadpolovično večino volilni mož. Zmagali so z denarjem kajti le za volitve v Kanfanaru in Sanvinčenti, potrosili so 15.000 gld. Taka zmaga pa jim ne dela časti. Da so resnično z denarjem zmagali v Kanfanaru, Sanvinčenti, in drugod potrjujejo razni dokazi.

Tako so nudili n. pr. kmetu Mariču, ki je to potrdil v pričo vladnega komisarja na shodu v Smoljanih, 500 gld. naj se proda, kar pa ni hotel storiti. — V Buzetu so ponudili jednemu našemu človeku in občinskemu zastopniku 1000 gld. ako bi hotel agitovati za italijansko stranko, drugih 1000 gld. pa bi mu dali po slučajni zmagi; ker je, pa isti kmet tudi zastopnik banke „Slavije“, obljubili so mu 300 gld. na leto, ako bi zgubil službo pri banki. Mož je odbil to ponudbo in ostal zvest svojemu narodu. Resničnost tega se potrjuje z merodajne strani.

— Jednega najzagriznejših naših narodnih nasprotnikov, urednika puljskega lista „Il giovine pensiero“, zapreti je dal župan občine Baška v Istri, ker se je po županstvu klataril, agitujoč za nasprotnike. Pri njem so našli 1000 gld. in revolver. V kojo svrhu je nesel seboj denar, je popolnoma očitno. Posredovanjem politične oblasti je bil izpuščen iz zapora.

— Na shodu v Dekanih je bilo navzočih tudi nekaj Italijanov iz koperskega okraja. Jeden njih glavnih zastopnikov

je javno in popolnoma odobral delovanje Spinčiča in Laginje v Poreču in na Dunaju rekši: „To so možje, ki so v malo letih več koristili nižjemu ljudstvu, kakor naša italijanska gospoda v 30 letih.“ Torej resnica prodira na dan!

— Voloski občinski zastop se je konstituiral dne 25. t. m. izvolivši si županom rodoljuba dra. Andr. Stangerja.

Kranjske novice. V Idriji so se posvetovala vsa tamošnja društva, kako bi sezi-dala skupni „Narodni Dom“. Ali posvetovanje se je razbilo že pri imenu. Ker je stvar velike važnosti, so sklenili zastopniki društev, naj vsako posamično društvo skliče izredni občni zbor, ki naj se izjavi o predlogu. Prvi občni zbor je sklicala „Katoliška delavska družba“, pri katerem pa so sklenili: sezidati s časom lasten katoliški dom. Pri občnem zboru gasilnega (kot podpornega) društva se je zaključilo sploh ne sodelovati pri tem domu, ker upajo, da občina da temu društvu prostor v novi hiši, ki se ima zidati. Z ozirom na to krasno slovensko (in ne slovansko) slog, zaključil je občni zbor „Delavskega podpornega društva“ pri občnem zboru dne 7. t. m., da poskusi uresničiti sproženo misel s tem, da bi se sezidal „Delavski narodni dom“ v proslavo 50-letnice vladanja presvitlega cesarja. Pri tem podzetju želimo vrlemu delavskemu društvu v Idriji, da bi dosegel in izvršil svojo namero. — Ljubljanski občinski svet je dovolil 300 gld. v namen, da pojde primerno število ubožnih otrok v morske kopelji Gradež. — V Črnem Vrhu pri Idriji snujejo posojilnico. — V Kranjski Gori je posojilnica že ustanovljena in registrovana. — Imenovani so novi okrajni šolski nadzorniki na Kranjskem, in sicer gg.: nadučitelj Ivan Thuma v Postojni za okraja Postojno in Logatec; nadučitelj Josip Kragelj v Trzinu za okraja Kranj in Radovljico; prof. Vilbald Zupančič v Ljubljani za ljubljansko okolico in Kamnik; nadučitelj Fran Gaberšek v Krškem za okr. Krško in Litija; naduč. Ant. Jeršinovič v Črnomlju za slov. in utrakv. šole za okr. Novomesto, Črnomelj in Kočevje; za nemške šole v teh okrajih pa gimnazijalni ravnatelj Peter Wolsegger v Kočevju; prof. Fran Levec v Ljubljani za slov. in utrakv. šole v Ljubljani; prof. B. Knapitsch za nemške šole v Ljubljani, Krškem, Belipeči, Domžalah, Vovčah in Goričah. Gospodje nadzorniki Zupančič, Gaberšek, Jeršinovič, Kragelj in Thuma so dobili dopust, da se morejo posvetiti izključno le šolskemu nadzorstvu.

— Trg. ministerstvo na Dunaju je podaljšalo za šest mesecev predkoncesijo g. Kajetanu Fabru za zgradbo železnice iz Novega Mesta v Brežice, kjer bi se zjedini-la z železnico Brežice-Zagreb.

— Lani je bilo na Kranjskem 278 samostalnih župnij, 2 lokalni kaplaniji, 2 vikarijata, 8 starih kaplanij, 21 ekspozitur, 225 kaplanskih mest, 6 vorničarjev, 44 drugih beneficij, 311 cerkv, od dušnih pastirjev oskrbovanih, 1004 podružnih cerkv, 8 samostanskih cerkv, 187 kapelic; duhovščine je bilo razen škofa: 16 korarjev, 424 dušnih pastirjev, 34 drugih duhovnikov, 47 vpokojenih duhovnikov, 11 duhovnikov iz drugih škofij (44 jih je pa odsotnih), 55 redovnikov, 107 nun uršulink, 11 karmelitaric, 137 usmiljenih sester in 12 magdalenaric. Duš je imela ljubljanska škofija 574.861 (kacih 70.000 odsotnih).

Štajerske novice. V Celju so imeli bismarkovci komers, kojega je odprl velikonemec dr. Jesenko, sin rajnega slovenskega narodnjaka. Udeležil se je istega tudi sodni pristav dr. Wakaun. — Dne 11. m. m. odpeljali so se štajerski bismarkovci na Nemško, da izročijo Bismarku znano kupo z grbi štajerskih mest. — V Teharjih je izvoljen že slovenski župan v osebi posestnika Josipa Reba. — V raznih štajerskih mestih, kakor poroča „Dom“, nimajo občinskih zdravnikov; ukljub dobri nagradi jih ni mogoče dobiti. (Enako je na Primorskem. Ur). — Pri Podsredi ob potoku Bistrici se je odtrgal plaz ter naredil kmetom več tisoč škode in spravil v nevarnost več poslopij. — Okrajni zastop ptujski se je sestavil takó, da je izvolil načelnikom g. Josipa Zelenika, njegovim namestnikom pa c. kr. notarja S. Ožgana.

Ovaduštvo je jedino orodje nasprotnikov. — „Il Piccolo della Sera“ z dne 23. m. m. prinaša dopis o volilnem shodu v Dekaniji. V tem dopisu imenoma navaja nekatere naše profesorje iz koperskega učiteljskega, ki so se shoda udeležili; zraven ovaja tudi dijake iz iste šole ter častito našo duhovščino. Proti profesorjem in dijakom kliče na pomoč šolsko oblast, proti duhovščini pa cerkveno. Torej po mnenju naših nasprotnikov, kupovati naše ljudi in trgovati z glasovi je dovoljeno, jednostavno udeležiti se kakšnega zbora pa ne. Taka je čifutska nesramnost!

Dobra misel. — Dasi smo Slovenci razkosani po deželah, vendar si prizadeva vsaka dežela posebej, proslaviti na dostojen način 50-letnico vladanja presv. cesarja. V Gorici, Trstu, Idriji, Celovcu itd. namerujejo postaviti „Narodne Dome“. Tako dokaže vsaka dežela posebej svojo udanost presvitlemu vladarju. Da se pokažemo Slovenci tudi kot celoten narod, morali bi skupno iz vseh dežel pokazati slogu, če ne na političnem, vsaj na književnem polju. Da se ta sloga doseže, priporočali bi misel, pridobiti družbi sv. Mohorja toliko članov, da bi se jih nabralo 100.000 na 50-letnico proslave vladanja presvitlega cesarja. S tem številom bi ne samo imponovali našim nasprotnikom in prosvitljenemu svetu, marveč bi dokazali tudi svoje plemenito hrepenenje za duševno hrano, katero nudi Slovencem prekornostna družba sv. Mohorja. Slovenci, na noge tedaj, dokažimo svetu svojo moč in složimo se vsaj na književnem polju v velikansko vojsko 100.000 duš!

Iz beneške Slovenije. — Bogoslovec č. g. Breščak Miha je imel radi pomanjkanja duhovnikov svojo novo mašo na tiho nedeljo v župniji Sv. Lenarta Slovanskega (San Leonardo degli Slavi.) Preč. g. Ivan Trinko mu je napravil po beneški navadi v ta spomin primerno pesem, katero je tiskala tiskarna Patronato v Vidmu.

Razgled po slovanskem svetu.

Iz Hrvaške. — Ker hrvaška vlada ni dovolila nabiranja doneskov za zidanje „Narodnega Doma“ v Mitrovici, predlaga Hrvatski Branik v svoji 16. številki, naj se isti sezida na delnice in sicer potrebovalo bi se 10.000 delnic po 5, odnosno 5000 po 10 gld. — Velika povodenj je uzročila velikansko škodo po vsi posavski Hrvaški, in moremo reči, da je Bog kaznoval s svojo močjo z jedne strani z vodo Hrvate in Srbe, z druge pa s potresom Slovence. — Pred porotniki v Zagrebu je bil obsojen dr. Kraus z Dunaja na 6 mesečno ječo, ker je v tiskopisu razžalil bivšega svojega učitelja Messnerja iz Požege. Dr. Kraus je rojen Hrvat, ampak s svojo nemško književnostjo ne dela Hrvatom časti.

Spomenik hrvaškemu pesniku Pre-radoviću povzdigne se to leto v Zagrebu na svoje stroške (10.000 gld.) gosp. dr. Stjepan pl. Miletić (pravoslačen Hrvat), sedanjí brezplačni intendant hrvaškega narodnega gledališča v Zagrebu. Spomenik je izdelal kipar Rendić v Trstu ter je bil postavljen na prostor že lansko jesen. Slavnostno odkritje se bode vršilo dne 23. t. m.

Madjarska šola v Zagrebu! — „Obzor“ poroča, da zidajo v Zagrebu že madjarsko šolo za otroke delavcev, ki delajo v strojarstvu državne železnice. Šolo zidajo v Palmotićeve ulici v obsegu 30/50 m. ter bode dvonadstropna. Sčasom nameravajo odpreti realno-gimnazijo ter sezidati tudi madjarsko cerkev. Šolo zidajo na strošek ogerske vlade, ker hrvaška o tem ni hotela slišati. Znano pa je, da Hrvaška doprinese 44% na leto za vzajemne ogersko-hrvaške stroške, tedaj je umevno, da šolo zidajo tudi s hrvaškim denarjem. Po časi se pride daleč!

Iz Dalmacije. — Časopisi poročajo, da bode pri deželnozborskih volitvah tamonjšna vlada podpirala (?) dosedanjo deželnozborsko večino proti stranki prava. — V Zadru se je ustanovil odbor, ki ima namen, podpirati revne šolske otroke, kateri obiskujejo hrvaško šolo v Zadru. Odboru je na

čelu grof Manfred Borelli-Vranski. — Za usposobljenje občinskih tajnikov v Dalmaciji je ustanovil posebne tečaje hrvaški rodoljub Kazimir Ljubić v Zadru, ki je v občinskih poslih dalmatinskih kot strokovnjak na glas. Pri njem se usposobi tečajem leta več mladičev, ki se hočejo posvetiti občinski službi. — Ministerstvo notranjih poslov na Dunaju je dovolilo baronu Gondoli v Dubrovniku, grofu Harrahu na Dunaju, baronu Kalchbergu v Trstu in dru. Schöteru, da morejo ustanoviti „prvo avstrijsko hotelsko in lečiliško društvo Dubrovnik-Kotor“ s sedežem na Dunaju. Družba bode imela namen gospodarski povzdigniti Dalmacijo. Najprej sezida hotel v Dubrovniku, potem v Kotoru, pozneje tudi v Splitu in Zadru. „Crvena Hrvatska“ se boji, da društvo povzdigne tudi germanizacijo v Dalmaciji in vsled tega je nasprotna takim družbam, ki bodo s pretvezo, deželi koristili, tudi ponemčevale ali vsaj širile nemško kulturo. — Tudi mestni zastop v Dubrovniku se je deloma pokazal nasproten tej družbi.

Češka Matice školská in nemški „Schulverein“. Nemški listi tarnajo, da „Schulverein“ ne uspeva tako, kakor podobno češko društvo. Čehov je manj in tudi niso takó imoviti kakor Nemci, poleg tega morajo podpirati druge narodne zavode, a vendar so dohodki „Česke Matice školske“ že skoro dosegli dohodek nemškega „Schulvereina“. Nemški časopisi se pritožujejo zaradi majhne požrtvovalnosti nemškega naroda. Kar je nemškim listom popolnoma nerazumljivo, je nam popolnoma jasno. Nemcem ni njih narodnosti treba nikjer braniti in zatorej tudi prebivalstvo ne spoznava potrebe „Schulvereinov“; češki otroci so pa v nevarnosti, da jih v nemških šolah ponemčijo in umljiva je požrtvovalnost Čehov za zasebne češke šole. Nemci so bili vajeni vedno le vladne pomoči in se zatorej samopomoč v njih ni mogla razviti; Slovane je pa vlada vedno prezirala in smo zatorej vedno navezani na lastno požrtvovalnost, ako hočemo napredovati.

Češko-slovanska narodopisna razstava v Pragi bode kmalu odprta. Ta razstava pribori gotovo Čehom zopet nov lovorev venec, kakor se je to zgodilo z jubilarno razstavo l. 1891. V prostrani obrtni zgradbi, ki se nahaja v bubenškem nasadu (vrtu), bodo razstavljeni po mestnih skupinah zgodovinski spomeniki in mnogovrstni izdelki bogate slovanske hišne obrtnije. V zadnjem delu vrta se kaže velika slovanska vas, v kateri so zastopane vse slovanske dežele s svojimi raznoličnimi kmečkimi poslopji. Zraven vasi nahaja se del stare Prage in gledališče v zelo veliki obliki. Zraven obrtnega poslopja je hribček, na katerem so povzdignili stari grad Kokočin. V tem zgodovinskem gradu razstavi svojo zbirko češki hribolazni klub, zraven tega pa se bode videla krasna panorama Beneša Hermana vojne proti Sasom. Slednjič zbujajo pozornost znameniti arheološki paviljon in ameriško-češka naselbina. — Opozarjamo že danes rodoljube na to krasno razstavo, s katero si gotovo osvetlijo Čehi že tako sijajno svojo preteklost.

Napredek Čehov na Dunaju. — Češki rodoljub in založnik iz Prage Josip R. Vilimek je odprl svojo knjižaro na Dunaju. S tem korakom je veliko pomagano dunajskim Čehom in drugim Slovanom, svetu pa pokazano, kako se v „nemškem“ Dunaju vedno več širi slovanska misel. Priporočamo Slovencem, da se obrnejo v slučaju potrebe na to knjigarno, kateri je naslov: Nakladatelství Jos. R. Vilimek, Dunaj, Neubaugasse 71.

Iz Moravske. — Kakor smo že poročali, deželni zbor moravski je sklenil zakon, da se ima mladina v srednjih deželnih šolah priučevati obema deželnima jezikoma. Cesar je ta zakon potrdil, v ministerstvu se pa dela na tem, da se uvedeta oba jezika kot obvezna tudi na državne šole. Temu zakonu sličen predlog stavlja tudi svoječasnó v češkem deželnem zboru grof Vojteh Schönborn.

Slovaki na Ogorskem so res ubožci, kajti arpadska vlada jim ne privošči niti najmanjše svobodice. Madjarska liberalnost je prišla tako daleč, da ne dovoljuje niti nedolžne gledališke predstave v slovaškem jeziku. Tako je n. pr. mladina čisto slovaškega okraja

Mijave hotela prirediti ples z gledališko igro. Oblastnija, na katero so se za dovoljenje obrnili, je dovolila še-le po treh tednih sicer ples, ne predstave ne, z razloga, „ker bi mogla gledališna predstava pri omikancih slovaškega in madjarskega jezika zbuditi takšne nevjemajoče občutke, ki v sebi nesejo začetek mejsebojnega nagajanja, kar pa bi moglo kaliti sedanje mirno razpoloženje“. Torej to so razlogi, vsled katerih se Slovačkom predstave ne dovoljujejo! Tak škandalozen narod trpi Evropa v svoji sredi!

V Galleiji se pripravljajo za prihodnje deželnozborske volitve tudi gališki Rusi, ki so izdali svoj proglas, v katerem so označili stališče, koje zavzemajo nasproti onim gališkim Rusom, ki se odtušujejo svojemu narodu ter hodijo s Poljaki.

Kako zaupajo Poljaki svojim poslancem? Levovski „Dzienik Poljski“ piše, da so seje poljskega kljuba v državnem zboru le tedaj živahne, ko razpravljajo koristi velikih posestnikov ali o žganju ali petroleju; kar se dostaja ostalih vprašanj, so klubske seje le na silo in se jih mnogi udeležuje le radi etikete (pristojnosti). O takšnih stvareh razpravljajo le površno. Ko pa se zgodi, da poljski volilci pošiljajo svoje prošnje na državni zbor po dr. Luegerju, tedaj upijejo, da je to sad sovražne jim agitacije. Tako so poljski učitelji pred več časom poslali svoje prošnje po dr. Luegerju za zboljšanje plač. Te dni je pa zopet prejel 115 prošenj od poljskih učiteljev, kar seveda ne ugaja poljskim drž. poslancem, posebno pa radi tega ne, ker se v njih naštevajo razne zlorabe, ki ne delajo Poljakom časti. Poljski poslanci se kažejo kot naprednejši narod, mejtem je pa njih ljudstvo še vedno z omiko na orientalski stopinji. Mesto, da bi pometali pred svojimi vrati, se radi mešajo v zadeve drugih narodov in tirjajo sovražno politiko ne le proti Čehom, Slovencem in Hrvatom, nego tudi proti samemu poljskemu narodu, ki jim kakor se vidi, zaupa vedno manj.

Iz Bosne-Hercegovine. — Kakor se poroča, bodeta nameščena dva batalijona bosanskih vojakov v Gradcu. — V Rogatici se je otelila jedna krava. To tele pa ima 8 nog; prednji in zadnji del sta razvita dosti pravilno, le zadaj se nahaja čudno nadaljevanje, na katerem visijo še štiri noge prav takó razvite in močne, kakor one štiri, po katerih hodi. Tele je popolnoma zdravo. — Travanjki muhamedanci (14 na številu) so objavili v sarajevskem „Bošnjaku“ izjavo proti zagrebškemu „Srbobranu“. V tej izjavi navajajo, da se oni ne pristevajo ne Srbom (kakor to „Srbobran“ želi) in tudi Hrvatom ne, ampak da ostanejo zvesti bosanski muhamedanci. — V Ilidži, oziroma v Butimiru se bode vršila dirka konj dne 29. in 30. junija ter 1. in 4. julija. — Bosansko brogarsko društvo je prenehalo; vsled tega prešlo je vse imetje istega v last dunavskega brogarskega društva. Bosansko društvo je ustanovila vlada sama. To podjetje pa se vladi ni posrečilo. — V Brčku je bil neki odvetnik Albert Hasanija (Madjar, vsaj po imenu), kateri je poneveril 60.000 gld., ki so bili pri njem pohranjeni po gospodičini Kallyevi.

Bosansko kraljestvo. Neki bosanski Hrvat piše v „Obzoru“, kako se naziva Bosna-Hercegovina uradno le kot „dežela“ in njeni uradniki „Landes-Beamten“; ali železničnim progam v Bosni-Hercegovini pravijo „državne“ železnice. Isti pisec dokazuje, kako Bosni tiče naslov „kraljestvo“, katerega je zgubila vsled turškega paševanja in roti prebivalstvo, naj se obrne s prošnjo do presv. cesarja, da bi Bosna zadobila vnoč naslov „kraljestvo“.

Iz Srbije. — Srbska skupščina je bila odprta 22. t. m. v Nisu in šteje 215 izvoljenih in izbranih poslancev. Izvoljenih je bilo 140 naprednjakov, 30 liberalcev in 3 radikalci. V treh volilnih okrajih ustavljena je volitev radi izgrediv. Od kralja imenovanih poslancev so: 35 naprednjakov, ostali so pa liberalci, ki so tudi pristaši sedanje vlade. Vlada razpolaga v skupščini s 180 glasovi večine. Liberalci so sodelovali pri volitvah, posebno pa v okrajih, kjer so dosedaj bili

voljeni radikalci. Poslednji se sedaj hudojuje na liberalce, češ, da so jih prevarili, ter da so le na videz zaključili, ne sodelovati pri volitvah, da tako popolnoma iztisnejo radikalce iz skupščine. — Skupščina si je izvolila predsednikom Nikolajeviča, — Govori se, da se zopet premeni vlada, kajti Kristića ne mara kraljica, ker je pod njegovo vladavino morala zapustiti Srbijo. — Več po kralju imenovanih poslancev se je zahvalilo na tej časti!

Iz Bolgarije. V Sofiji so zaprli urednika rusofilskega časopisa „Mlada Bolgarija“ radi razžaljenja kneza. — Policajni prefekt Lukanov, ki je bil pred časom obsojen na 4 mesece zapora, ponudil je drž. pravdnistvu jamčevino 450.000 frankov, kar pa ni bilo sprejeto. Vsled tega so Lukanova zaprli. — V Sofiji je bil makedonski kongres, kateri je imel namen, da združi sorodne narodnosti v Makedoniji na vzajemni odpor. Sklenil je, naprositi vse evropske vlasti, naj se oživori 23. čl. berlinske pogodbe, ki dovoljuje uvedbo avtonomije v Makedonijo. Kongres je izvolil odbor petih oseb, ki bodo vodil vso akcijo.

Iz Rusije. — Odbor za revizijo sodnijskega zakonika vabi vse osebe, ki se zanimajo za domače pravosodje, naj mu priobčijo nepristranska mnenja, na kateri način bi se dalo praktični pravosodje preurediti. — Tajnik ruskega poslanstva v Stuttgartu, grof Lampstorf, imenovan je tajnikom carice Aleksandre - Feodorovne. — Princ Karagjorgjevič, poročnik mestne polkovnice v Petrogradu, je odpuščen iz službe vsled svoje prošnje ter imenovan stotnikom konjice. — Več ruskih štabnih častnikov poslano je v Črno Goro, da izurijo črnogorsko vojsko. — Varšavski katoliški nadškof Popiel potuje te dneve k papežu v Rim, kjer ostane več časa. Pojovanje je dovolil ruski car Nikolaj II., kar te zelo razveselilo katolike v ruski Poljski.

Razgled po svetu.

* **Razne novice.** — Dne 26. m. m. obiskala je Split Njen. Velič. cesarica v spremstvu nadvojvodinj Marije Valerije, Marije Terezije in nadvojvodov Fran Salvatora in Karla Štefana. Mnogobrojno občinstvo je pozdravilo carsko rodbino presrečno. — Sv. oče papež sestavlja okrožnico, ki bode razpravljala uprašanje o zjedinenju vshodne cerkve z zahodno. Okrožnica izide meseca junija. — Štrajk opekarjev na Dunaju je končal. — Bismark ni hotel sprejeti deputacije antisemitov berlinskega meščanskega društva. — V Berlinu so konfiskovali 51.000 iztisov 1. majske slavnostne številke časopisa „Vorwärts“. — Štrajki kočijazev omnibusov v Parizu so končali. — V Toledu na Španskem so zaprli 3 francoske anarhiste. — V Arlonu na Belgijskem sta trčila dva tovarna vlaka. Jeden človek je ubit, drugi večidel ranjeni. — Iz Petrograda javljajo, da so neutemeljene vesti o odstopu varšavskega gubernera grofa Šuvalova. — Ruski car in carica sta odpotovala v Carskoje selo. — V Dembu na Angleškem se je pripetila v rudokopu velika eksplozija, le 165 rudarjev je rešeno; ni upanja, da se rešijo zasuti. — Dne 25. m. m. je proslavljala Italija 300-letnico smrti Torquata Tassa, jednega največjih italijanskih pesnikov.

Trst — Budimpešta, prijatelja Avstrije?? Marsikomu se bode dozdevala čudna primera „Trst-Budimpešta“ ali prepriča se kmalu o njeni umestnosti. Kakor je v Trstu jeden spomenik, ki spominja na 500 - letno zvezo Trsta z Avstrijo, takó je v Budimpeštu drugi, ki spominja na moža, ki je l. 1848. zvesto stal do zadnjega diha na braniku habsburske dinastije in s tem same Avstrije. V Trstu so že večkrat poskusili in pred leti tudi izvršili atentat na spomenik Avstrije — v Budimpešti se je isto godilo, in poskus, ki se ni mogel izvršiti pred leti, izvršen je bil te dni, to je: vničiti je hotela madjarska irredenta spomenik avstrijskemu junaku Hentzi-ju.

To, kar se godi v Trstu že več let, da namreč morajo stražiti pred italijansko irredento spomenik Avstrije — je danes v praksi tudi v Budimpešti, kjer stražijo spo-

menik branitelja habsburske dinastije pred madjarsko irredento. To je dejstvo, katerega ne more nikdo ovreči! Razložek pa je ta, da so italijanski irredentariji v Trstu skrivni tiči, v Budimpešti pa javni in znani. Italijani delajo skrivno, Madjari naravnost, oboji pa skupno proti Avstriji. V Trstu ne morejo zaslediti pravih irredentarjev — v Budimpešti jih pa nočejo. V Trstu je italijanski živelj privilegov, Avstriji zvesti slovenski narod pa povsod preziran — v Budimpešti so Madjari izključni gospodarji in sovražniki prijateljev Avstrije, to je ogerskih Slovanov, katere na vso moč zasledujejo, pomadjarjujejo in uničujejo, da bi kedaj vsa Ogerska postala jeden sam močen sovražnik Avstrije. Takrat, nadejajo se, bo tudi konec dualizmu in zopet se pokaže v novi slavi in moči neodvisna kraljevina „viteškega naroda madjarskega“. — Na Dunaju so gluhi in slepi za vse take očitne zločine proti skupnosti in obstanku države! Samó, da ne bo prepozno, ko jim pade mrena z očíj!

Z Dunaja poročajo, da namerava naučno ministerstvo uvesti s prihodnjim šolskim letom na štajerskih srednjih šolah obvezno učenje obeh deželnih jezikov.

Zanimiva pravda. Dne 22. m. m. se je pred dunajskimi porotniki začela velezanimiva obravnava. Na zatožni klopi je sedel 33 let stari solicitor žid Gustav Eichinger, obtožen, da je dne 1. februarja ubil s kladivom svojega šefa, odvetnika dra. Rothziegla. Eichinger je iz dobre rodovine. Bil je častnik. Gospodaril je vedno slabo. V Przemyslu se je seznanil z židinjco Frančiško Rabinowicz. Da bi se mogel z njo poročiti, je prestopil k židovski veri. L. 1892. je kvitiral in postal solicitor. Že kot častnik ni bil pošten. Kot solicitor je iz začetka bil marljiv in pošten. Kmalu pa se je prevrgel. Ukradel je neko iglo, poveril manjše zneske in naposled svojega šefa zavrtno umoril. Državno pravdnistvo je predlagalo, naj se obtoženec obsodi na smrt, kar se je tudi zgodilo.

Na Ogerskem se dogajajo neverjetne reči. Sin znanega puntarja Franc Košuta je bil izvoljen v državni zbor z veliko večino glasov. Ko se je pripeljal novi poslanec v Pešto, pričakovale so ga velike množice ljudstva, ki so ga viharo pozdravljale; izpregli so mu celo voz, kateri so potem vlekli ljudje; v stanovanje so ga nesli. — Zakaj vse to? Odgovor je kratek: ker zastopa načela in težnje svojega očeta, namreč, da Ogerska mora postati od Avstrije popolnoma nezavisna. Ker je pa smešno govoriti danes o kaki zavisnosti Ogerske od Avstrije, je pač jasno vsakemu otroku, kaj Madjarji mislijo pod to pretvezo. Zato je morala narediti ta izvolitev precej slabo kri na Dunaju, vsaj človeški soditi, moralo bi se takó zgoditi. Ako ne, potem se razmere razvijajo pač takó, kakor je edino mogoče pri toliki kratkovidnosti.

— Dne 16. m. m. je bil novoizvoljeni poslanec Fran Košut svečano umeščen na čast vrhovnega nadzornika luteranskega rakospalotskega okraja. Ljudstvo ga je pozdravilo demonstrativno. Košut je govoril in v govoru poudaril, „da je bil protestantizem v Ogerski vedno zaščitnik svobode“ (oh, koliko ironije!), dolžnost vsakega Madjarja pa je, da ne dela verskega razločka zunaj cerkve. — Nuncij Agliardi je obiskal v Ostrogonu kneza-primata Vaszary-ja. Pri ti priložnosti je naglasil poslednji nasproti nunciju, naj priznani sv. stolici „o neprenehni udanosti in zvestobi madjarskega naroda nasproti nasledniku sv. Petra“. Nuncij je primatu odgovoril: „Ti, ki si čuvar svojega naroda, nadaljuj plemenito borbo, da jo doženeš k zmagi“. — Dne 24. t. m. je bila nova volitev v Nitri. Izvoljen je bil vladni kandidat.

— Neznani zločinec je izvršil v Zemplenu atentat na poslanca grofa Szapary-a; vrgel je namreč petardo v grofovo spalnico, ki je poškodovala le pisalno mizo.

Szeles, oj Szeles, kje si? — Skoraj celi mesec lovili so že ulovljenega in zopet izpuščenega atentatorja Hentzijevega spomenika v Budimpešti, sedaj slavnoznanega Szelesa. Lovili so ga le v Budimpešti, da more mej tem lože potovati po inozemstvu. Ta

madjarski Arton nahaja se sedaj v Švici in sicer v Zürichu, od kjer dopisuje „Budapesti Hirlapu“, opisujoč mu svoj beg. V dopisih pripoveduje, da si je dal brado obriti in lase rdeče namazati tako, da ga ni spoznala niti lastna soproga in tudi policijski vohuni, s katerimi je bil že znan poprej. Njemu se sedaj dobro godi, kajti v Švici more brezbrizno živeti, za kar bodo gotovo skrbeli njegovi prijatelji v Budimpešti, ki so ga poslali v Zürich. Politiških zločincev ne izroča Švica.

Kako postopajo Madjari z Romunci?

— Borba mej Romunci in Madjarji je že svetovnoznana. Čim več Madjarji usiljujejo svoj „teremtete“, tem več se mu Romunce upirajo. Da se pa v resnici junško boré, dokaz je njih preganjanje od strani madjarskih oblastnih. Romunci ukljub temu nočejo jenjati v borbi, marveč jo vstrajno nadaljujejo. Tako so sklenili, da postavijo spomenik „Kralju Alph“, ki je bil poklal veliko Madjarjev. To Madjarom seveda ni po godu in, ker imajo moč v rokah, gotovo preprečijo ta namen, kar nam priča najnovejši odlok ogerskega ministra za notranje zadeve, ki se glasi: „Romunski agitatorji namerujejo postaviti spomenik „Kralju Alph“, sicer Abraham Janku imenovanem, ki je prišel na glas, da je z romunsko pomočjo krv prelival mej Madjarji. V to svrhu zbirajo prinose javno in skrivno ter nadlegujejo one Romunce, ki ne poznajo preteklosti. Spomenik takemu človeku ne bi pomenil drugega nega najavljenega mračnega narodnega fanatizma in poveličanje izdajalca domovine, kateri je bil uzrok, da je bilo mnogo rodbin poklanih in oropanih. Ker se tak atentat ne sme dovoliti, prepovedujem postavljenje takega spomenika na našem (!!) zemljišču in ob enem nabiranje milodarov, nabrani denar pa se ima zapleniti (Da bo služil za pomadjarjanje Romuncev, seveda. Ur.), nabiralci pa se imajo poklicati na odgovornost po predpisih zakona. Ob jednem izjavljam, da, kdor količaj deluje v prid spomeniku Abrahamu Janku, napravi prestop, ki se kaznuje z zaporom 15 dnij in z globo 100 gld. — Živela madjarska svoboda!

Nemčija Pri odprtju severno - vzhodnega kanala v Kielu bode zastopal našo monarhijo nadvojvoda Karol Štefan, ki je te dneve imenovan zapovednikom avstro-ogerske bojne mornarice. V eskadri bodo bojne ladje „Marija Terezija“, „Elizabeta“ in „Fran Josip“. — Nemški cesar je sedaj poln skrbij s pripravi na kielsko svečanost. Oficijelnih sodeležnikov slavnosti bode do 4000 in vsled želje cesarja Viljema se ima preskrbeti prostor tudi za drugo občinstvo, katerega bode več tisoč. Poseben odbor ima nalogo, obskrbeti z vsem 100 bojnih ladij, ki bodo navzoče pri slavnosti. Bode do 50.000 mornarjev.

Novim ruskim poslancem na Dunaju je bil imenovan grof Peter Kapnist, ki je bil rojen l. 1839. v Poltavi. Bil je že dodeljen pri poslanstvu v Rimu, od kjer je bil poslan v Pariz in od tam je prišel v Haag. On je zastopal Rusijo pri konžki konferenci v Berlinu. — Dunajska „Neue fr. Presse“ je zadovoljna s tem imenovanjem. Vederemo.

Iz Pariza poročajo, da so že izgotovljeni načrti za svetovno razstavo l. 1900. Stroški razstave bodo znašali 100 milijonov frankov. — V francosko zbornico je prišel socialistiški poslanec Mirman oblečen kot prosti vojak na dopustu, kar je zbudilo veliko senzancijo. Vojaška oblast je obvestila poslanca, da mu odvzame dopust, ako pride v zbornico vnovič v vojaški obleki. Vsled tega je prišel v zbornico v navadni obleki.

V danski državi so imeli minoli mesec volitve v parlament, pri katerih je zmagała opozicija, ki je dobila 61 mandatov, prijatelji sprave so dobili pa le 50 mandatov.

Na otoku Kubi v Ameriki so se spuntali domačini proti naseljenim Špancem. Kuba je pod špansko oblastnijo, in kakor se dozdeva, ustajo so uzročili španski uradniki, ki so postopali zelo nečloveški z domačini. Da zaduši ustajo, odposlala je španska vlada 20.000 vojakov na Kubo.

Raznoterosti.

Cesar v Pulju. Dne 9. t. m. pride cesar v Pulj, da prisostvuje krstu nove vojne ladije „Monarch“. Cesar se bo v Pulju več dni mudil in se bodo tam za časa njegove navzočnosti vršile velike vaje naše mornarice.

Nova vojna ladija „Monarch“. Dne 9. maja t. l. spustijo v Pulju v morje v prisotnosti Njeg. Velič. cesarja in kralja novo vojno ladijo „Monarch“, namenjeno v zavetje obrežja. Kumica (botra) novi ladiji bode Nj. c. in kr. Vis. nadvojvodinja Marija Terezija. Ta oklopnica bila je zgrajena povsem iz domačega materijala v puljski ladijostavbenici. Odlikuje se po svojem močnem oboroženju, hitrosti v vožnji ter je sestavljena tako, da se more le jako težko potopiti. Ladija je namreč izrađena iz domačega jekla na temelju takozvanega dvostrukega dna, ter je razdeljena v 70% svoje dolgosti v celice, ki ne dopuščajo vstopiti vodi. Poleg tega pa ima „Monarch“ sesaljk, s pomočjo katerih bi mogel v slučaju potrebe izmetati 1600 tonelat udre vode vsako uro. Na obeh straneh ladije je 2-1 m. visok, 2-70 mm. debel oklop iz pojeklenega nikla, kateri sega 1-2 m. pod vodo. Ta oklop obroblja 40 mm. močan oklopljen krov. „Monarch“ ima 4 težke, 24 cm. kalibra glavne topove, dolge 40 dm., ki so postavljeni po dva in dva spredaj in zadaj oklopnice. Topove varujejo plošče, ki se morejo sukati. Nad krovom se dviga jambor iz jekla, na katerem je pričvrščen oklopljen koš in iz tega kažejo svoje smrtonosne glave: 2 topova brzega streljanja (47 mm. kalibra) in 2 mitralézi (8 mm. kal.). Nadalje je oklopnica oborožena s 6-15 cm. topovi Kruppovega sistema, z dvema topovima Uchatijevega sistema, katera služita v slučaju potrebe pri izkrcenju, z 16 m. i 47 mm. brzostreljujočimi topovi in dvema mitralézima, katerih kaliber je navadnih pušk. — Oklopnica je dolga 63-30 metrov, največja širokost je (v črti pomorske površine) 17 m., potaplja se oklopnica pod pomorsko površino povprečno 6-36 m., nje vsebina te 5550 tonelat. Stroja ima „Monarch“ dva, s katerima more popolnoma oborežena oklopnica preplaviti 26-9 do 32 kilometrov na uro. Ta dva glavna stroja imata 6000 konjskih sil, ter se more njiju moč v slučaju potreb dvigniti na 8500 konjskih sil. Poleg teh dveh glavnih strojev je mnogo pomočnih strojev, ki so sestavljeni po najnovejših zahtevah parobrodne in vojne tehnike. Vsi prostori oklopnice so rasvetljeni električno lučjo: malih svetilk je v ladiji do 380, poleg teh pa ima oklopnica 4 svetiljke, močna vsaka za 25.000 sveč, s katerimi električnimi svetilkami more daleč na okolo razsvetliti morje ali obrežja. — Stroj „Monarch“ je napravil Tržaški tehniški zavod po načrtih višjega inženirja Gustava Lendeca.

Božji blagoslov. — Kakor javlja turški list „Ikdam“, ki izhaja v Carigradu, povila je neka žena v mestu Varni v 24 urah sedmero otrok in sicer: šest ženskih in jedno možko. — Na Ogorskem pa te dneve neka ciganka petero otrok. — Dne 27. m. m. je porodila neka kmetica v Hrnetiču na Hrvaškem četiri zdrava sinčiča.

Književnost in umetnost.

„Knjižnica za mladino“. — Učera je izšel 4. snopič pod naslovom: „Dragoljubci“, zbirka pripovedek, basnij, legend, itd. iz raznih jezikov. — Berilo je zelo mikavno in ob enem poučno. Doslej so snopiči obsegali daljše povesti, ta snopič pa podaja mladini krajše sestavke, katere pa bo gotovo prebirala z veliko slastjo. — Cena naročnikom znaša 15 kr. za vezan snopič, obsežen 6 tisk. pol.; drugi morajo plačati 20 kr. — Doslej je že kakih 700 naročnikov; ali treba jih bo še toliko, da bo mogoče vstrajati pri dosedanji ceni.

Urhl grof celjski. — Po prejšnjem nekoliko skrajšanem libretu g. prof. Antona Funtka je zložil popolno opero g. Viktor Parma, c. kr. okrajni komisar v Postojini. Opero so predstavljali v ljubljanskem gledišču; orkester je vodil sam skladatelj. —

To je prav za prav prva popolna opera, ki se vseskozi le poje (pri Ipavčevih „Teharskih plemičih“ cele odstavke govoré).

Opera je popolnoma uspeła; strokovnjaška kritika delo zelo hvali. Skladatelj je žel viharo pohvalo in dobil je lovorov venec. Zaslužil ga je! Da c. kr. okrajni komisar Viktor Parma s tolikim uspehom neguje in bogati našo glasbo, to je pač velike hvale vredno. Naj bi g. skladatelj hodil vstrajno naprej po dosedanji poti, in prepričani smo, da doseže še večje uspehe. Umeje se, da bo s časom napredoval tudi on, in ako bo vstrajen, smemo pričakovati od njega še velikih del. Naprej!

Ipavčeva opera „Teharski plemiči“ na češkem odru v Brnu. — Dne 5. m. m. se je pela v češkem gledišču v Brnu Ipavčeva opera „Teharski plemiči“ in sicer, kako poročajo „Lidové Noviny“, z jako velikim uspehom. Prostor lista nam ne dovoljuje ponatisniti laskave ocene. Skladatelj je bil navzoč in z burnim ploskanjem mnogokrat poklican na oder; naposled so mu izročili krasen lovorov venec. Po predstavi je bil skladatelju v čast prijateljski večer, pri katerem je predsednik društva „Narodni divadlo“, posl. dr. Otokar baron Pražák, napil g. dr. Ipavcu. Skladateljeva slava je tudi naša!

Slovenski prevod L. N. Tolstega najnovejše povesti: „Gospodar pa hlapec“ izide v „Slovanskem Svetu“, kakor to naznanja v svoji 15. številki, v kateri čitamo: „Vsa povest je prekrasna slika, vsaka vrstica pa podoba. V Rusiji se je nagloma razširila v različnih izdanjih v mnogo desetisočih iztisih, in po vsem civilizovanem svetu so jo takoj preložili na druge jezike. Prelaganje pa ni lahko, ker, kakor rečeno, je vsaka vrstica podoba. Zato naznanjamo, da jo je za Slovence prevedel njih rojak prof. M. Hostnik, ki živi že dolgo let v Rusiji in o katerem rusko prebivalstvo noče verovati, da ni rojen Rus. Prevod je g. Hostnik podaril „Slov. Svetu“, ki ga začne priobčevati takoj po Veliki noči“. — Žal, da eno in isto delo prelagata dva gospoda, kajti tudi mi smo prevod naročili za „Slovansko knjižnico“.

Prošnja za pogorelce na Toplicah.

Čitamo v ljubljanskem „Slovenču“: Poročal sem že brzojavno o grozovitem požaru, ki je veliki petek ob 3. uri popoldne nastal v našem zdravilišču. Bodi mi dovoljeno, podati čast. bralcem nekoliko obširnej popis te neizmerne nesreče.

Pogorelo je 95 poslopij: 25 hiš, 25 hlevov, 10 skednjev, 4 kozolci, 18 svinjakov, 4 ledenice, 2 hrama, 2 žitni kašči, 3 drvarnice, cerkvena shramba za obleko, 1 kegljišče, 2 goved in nekaj prašičev. Tri hiše so od ognja močno poškodovane. Vsa škoda ocenjena je na 87.000 gld.; pogorelci bili so zavarovani pri raznih bankah za 15.800 gld. Vsled silnega piša razširil se je ogenj bliskoma na vse strani. Dasitudi je bila domača požarna bramba takoj na mestu,

in je prišla na pomoč tudi novomeška, vendar ni bilo mogoče ognja omejiti. V veliki nevarnosti je bila cerkev, župnišče in kneza Auersperga grad. Tik cerkve gorela je že s plamenom cerkvena shramba in svinjski hlevi farovski. Le pogumnemu naporu načelnika domače požarne brambe g. Jožefa Zupanca, se je še posrečilo ogenj zadušiti. Le par trenutkov, in ogenj bi bil v cerkveni strehi. In če bi jela cerkev goreti, vpepeljena bi bila vsa Toplica do zadnje številke. Zgorela je ljudem tudi vsa obleka, hišna oprava, hrana in krma. Zavarovani so bili razun jednega vsi, žal le za premale svote. Beda je velika! Naša tolažba je Bog in dobri usmiljeni ljudje! Obrnem se torej zaupljivo do Vas, mili rojaki! z nujno, prisrčno prošnjo: Pomagajte nam!

Hkrati prosim slavnega uredništva naših domačih listov, da blagohotno sprejemajo milodarov v ta namen.

Na Toplicah, dne 16. aprila 1895.
J. Babnik, župnik.

Saunig & Dekleva

Nunska ulica št. 16.

Zaloga vseh vrst šivalnih strojev. Singerjev stroj stane gld. 33 — 45 tudi gld. 70 torej po blagu je kup. Prodajata tudi dvokolesa, lovske puške, samokrese (revolverje), kakor tudi vso lovsko pripravo.

Usnjate zavornice

(Bremsklotz)

Patent v vseh državah

prekosiijo vse dosedanje zavornice, ker delujejo popolnoma mirno in gotovo, drže mnogo boljše, ne obrabljaajo tako kolesnih obrocev in so mnogo ceneje. Vojaška in druga oblastva se je pripoznala kot najboljše in je tudi uvedla. — Zastopstva in edine zaloge se oddajajo. Prospekti gratis.

Tovarnar: H. Köhler, Breslau, Parkstr. 13.

ANDREJ JAKIL, tovarna kož v Rupi pošta Miren in zaloga usnja v Gorici, na trgu Kornu.

Franjo Jakil lastna tvornica kož v Rupi pri Gorici. — Zaloga v Gorici, Raštelj 9.

Ivan Reja gestilničar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulico Morelli, toči domača vina in ima domačo kuhinjo. Cene prav zmerne.

Anton Koren trgovec v Gosposki ulici št. 4 prodaja razno lončarsko, porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada šipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobe.

Ivan Dekleva veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina bela in črna istrska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja na Generališču (prehod Edlingov). Prodaja na debelo.

Franc Bensa v Ozki ulici št. 8 v Gorici prodaja vsakovrstno usnje, podplate, kopita, sploh vsa orodja in potrebščine za čevljarje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah; zato se sl običinstvu priporoča za obilen obisk.

Laneno-oljnati

firnež

najboljše vrste prodaja na debelo in drobno

Adolf Hauptmann

tovarna firnisa v Ljubljani.

Ilustrovane cenike o potrebščinah za obrt, solo in hišo pošiljam na zahtevanje

brezplačno in poštne prosto.